

**Etablering af
sikkerhedskonsulentordning**
Vidensafdækning

November 2017

Indhold

1	Indledning	3
1.1	Kortlægning: Afdækning af eksisterende viden og ordninger	4
1.2	Læsevejledning	4
2	Overblik: Faser, sikkerhedsrisici og aktører	5
2.1	De tre faser i et typisk sagsforløb	5
2.2	Risikoområder og sikkerhedsbrister i forløbet	6
2.3	Aktører i æresrelaterede konflikter	7
3	Risici og aktører i konfliktoptrappingsfasen	10
3.1	Konfliktoptrappingsfasen	10
3.2	Risikoområder og sikkerhedsbrister	11
3.3	Aktører og ordninger på området	18
4	Risici og aktører i akutfasen	20
4.1	Når situationen bliver akut	20
4.2	Risikoområder og sikkerhedsbrister i akutfasen	21
4.3	Aktørinddragelse	27
5	Risici og aktører i genetableringsfasen	29
5.1	Genetableringsfasen	29
5.2	Risikoområder og sikkerhedsbrister i genetableringsfasen	30
5.3	Aktørinddragelse	37
6	Særlige opmærksomheds-punkter	39
6.1	Opmærksomhedspunkter for det videre arbejde	40
7	Bilag 1: Aktører i æresrelateret konflikt	42
7.1	Kommunale fagpersoner	42
7.2	Centrale aktører og ordninger	45
8	Bilag 2: Deltagerkreds og afdækningsproces	52
8.1	Indledende afdækning af eksisterende ordninger	52
8.2	Interviews med eksperter og praktikere	52

1 Indledning

I denne rapport kortlægges risikoområder, sikkerhedsbrister og centrale aktører i sager med æresrelaterede konflikter. Kortlægningen er en del af Styrelsen for International Rekruttering og Integrations projekt om at udvikle og afprøve en national sikkerhedskonsulentordning på området.

Styrelsen for International Rekruttering og Integration (SIRI) har i 2017 som del af den nationale handlingsplan om forebyggelse af æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol igangsat et projekt om at udvikle og afprøve en model for en frivillig sikkerhedskonsulentordning for borgere udsat for æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol.

Æresrelaterede konflikter defineres som konflikter, der opstår inden for nære, familiære relationer, og hvor konflikten skyldes en opfattelse af, at familiens ære er blevet krænket.

Negativ social kontrol omhandler handlinger, styring, kontrol eller sanktioner, der i væsentlig grad hæmmer eller begrænser den enkeltes livsudfoldelse, adfærd, valg og rettigheder. Det kan fx være kontrol eller restriktioner i forhold til livsstil, fritidsaktiviteter, sociale relationer, valg af ægtefælle eller retten til at bestemme over sin egen krop.

Kilde: MÆRK. National strategi mod æresrelaterede konflikter

Problematikken omkring æresrelaterede konflikter er forbundet med store mørketal, så problemets egentlige omfang er usikkert, men de senere år er der registreret en stigning i antallet af henvendelser fra unge udsat for negativ social kontrol og æresrelateret konflikt blandt flere af de centrale aktører på området.

Hos Etnisk Ung¹ er antallet af henvendelser steget fra 101 i 2005 til 1.207 i 2015 og hos RED-Safehouse² er antallet af henvendelser steget fra 64 i 2006 til 242 i 2015.³ Også kvindekrisecentrene har i de seneste år oplevet, at gruppen af etniske minoritetskvinder, som har været udsat for æresrelateret vold, fylder mere på centrene. Årsstatistikken for kvinder og børn på krisecenter for 2014 viser blandt andet, at kvinder med andet

¹ Etnisk Ung blev etableret under Landsorganisationen af Kvindekrisecentre (LOKK) i 2002 som rådgivningsorganisation for etniske minoritetsunge udsat for tvangsægteskab og andre alvorlige generationskonflikter.

² RED-Safehouse er en selvejende institution, som driver to sikre og skjulte opholdssteder for unge på flugt fra æresrelaterede konflikter omhandlende social kontrol, æresrelateret vold, tvangsægteskab eller trusler herom.

³ Regeringen, *Forebyggelse af æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol*, oktober 2016.

fødeland end Danmark udgør 45 procent på krisecentre, selv om de kun udgør 12 procent af det samlede antal voksne kvinder i Danmark.⁴ Det er primært unge piger og kvinder, der udsættes for æresrelaterede konflikter, men også unge mænd kan være unge.

Erfaringerne viser, at det kan være svært for borgere, der er udsat for æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol, at varetage deres egen sikkerhed. Sikkerhedskonsulenterne skal derfor være med til at styrke sikkerheden for borgere, der er udsat for alvorlige æresrelaterede konflikter, så risikoen for at blive opsøgt, chikaneret, truet med vold og repressalier mv. mindskes.

1.1 Kortlægning: Afdækning af eksisterende viden og ordninger

Med henblik på at sikre et oplyst grundlag for etablering af den nye sikkerhedskonsulentordning har SIRI bedt Deloitte om at foretage en vidensafdækning af, *hvor* i sagsforløb med æresrelateret konflikt, der er særlig risiko for, at borgerens sikkerhed kommer i fare, og *hvilke* aktører, der i dag besidder viden og kompetencer, som kan minimere risikoen for sikkerhedsbrister. Vidensafdækningen kortlægger således dels opmærksomhedspunkter i forhold til opretholdelse af sikkerhed, dels eksisterende ordninger, som sikkerhedskonsulentordningen skal spille sammen med og supplere.

Denne rapport indeholder resultatet af en kvalitativ afdækning af risikoområder og eksisterende ordninger på området. Rapporten er udarbejdet i efteråret 2017 på baggrund af 14 interviews med eksperter og kommunale praktikere på æresområdet samt et besøg hos Gryning Vård i Sverige – en offentligt ejet virksomhed med en specifik enhed til at bekæmpe æresrelateret vold og undertrykkelse med tilknytning af en række sikkerhedskonsulenter (jf. boksen til højre). Alle de analyser, konklusioner og opmærksomhedspunkter, der præsenteres i rapporten, er tilvejebragt på baggrund af interviewmaterialet. Deltagerkreds og afdækningsproces er yderligere beskrevet i bilag 2.

1.2 Læsevejledning

Rapporten er struktureret omkring tre centrale faser i et typisk forløb med æresrelateret konflikt: Konfliktoptrappingsfasen, den akutte fase og genetableringsfasen.

I **kapitel 2** gives et indledende overblik over de tre faser, risikoområder og de mest centrale aktører med viden og kompetencer, der kan bidrage til at håndtere de identificerede risici.

I **kapitlerne 3-5** udfoldes hver af de tre faser yderligere med fokus på de mest centrale risikoområder og aktører på området, som kan bidrage til at håndtere de identificerede risici i fasen. I hvert kapitel gives eksempler på konkrete sikkerhedsbrister, som kan opstå inden for risikoområderne.

I **kapitel 6** fremhæves opmærksomhedspunkter for det videre arbejde med udviklingen af en sikkerhedskonsulentordning, som kan identificeres på baggrund af vidensafdækningen.

Gryning Vård er en offentligt ejet virksomhed, som tilbyder en række pleje-, omsorgs- og behandlingstilbud til svenske kommuner. Målgrupperne for tilbuddene er børn, unge og familier i krise samt voksne misbrugere og ofre for æresrelateret vold.

Gryning Vård har siden 2004 haft en enhed specifikt til at bekæmpe æresrelateret vold og undertrykkelse med tilknytning af en række sikkerhedskonsulenter. Enheden har til opgave at varetage sikkerheden for personer udsat for æresrelaterede konflikter, der skal anbringes og/eller er anbragt i enten plejefamilie eller på institution eller har ophold på krisecenter.

Kilde: www.gryning.se

⁴ Regeringen, *Forebyggelse af æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol*, oktober 2016.

2 Overblik: Faser, sikkerhedsrisici og aktører

Forløbet i æresrelaterede konflikter kan opdeles i tre overordnede faser: Konfliktoptrapning, akut og genetablering. Til hver fase knytter sig særlige risikoområder, hvor sikkerhedsbrister typisk kan opstå, og som forskellige aktører i dag bidrager til at håndtere.

2.1 De tre faser i et typisk sagsforløb

Overordnet kan et typisk forløb med æresrelateret konflikt inddeles i tre faser:

Konfliktoptrapningsfasen: Konflikten opstår og kan tage til, hvis den unge udsættes for tiltagende negativ social kontrol, trusler, pres eller vold. Nogle gange afsluttes konflikten i denne fase. Andre gange eskalerer konflikten og bevæger sig ind i akutfasen. Denne fase kan stække sig over mange år, og konflikten kan eksistere længe, inden fagpersoner bliver bekendt med den.

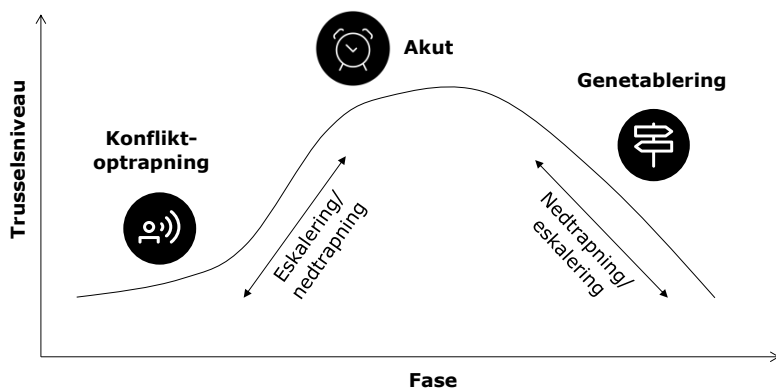
Akutfasen: Trusselsniveauet er så højt, at den unges liv eller helbred er i fare. Der er derfor behov for akut handling: Den unge fjernes fra de faretruende personer og placeres et sikkert sted, og der etableres typisk en række sikkerhedsforanstaltninger omkring den unge, eksempelvis nyt navn og ny historie, navne- og adressebeskyttelse, ny bankkonto, telefon m.m. Perioden, hvor den unge er placeret akut strækker sig typisk over 1-3 måneder, men i nogle tilfælde kan der være tale om en længere periode.

Genetableringsfasen: Den akutte situation aftager, men konflikten er typisk ikke løst. Nogle gange vender den unge hjem til familien igen, mens den unge i andre tilfælde skal etablere et nyt liv i egen bolig eller som anbragt uden for hjemmet. I alle tilfælde skal den unge lære at opretholde sikkerhed omkring sig selv, således at situationen ikke igen bliver akut. Fasen kan strække sig over flere år.

De tre faser er illustreret i figur 1. I hver fase er der forskellige situationer eller handlinger, som er forbundet med særlig risiko for, at den unges sikkerhed kommer i fare, og der er forskellige aktører, som kan bidrage til en sikker håndtering af situationen.

Figur 1. De tre faser i et typisk sagsforløb med æresrelateret konflikt

Kilde: Deloitte's illustration på baggrund af interviews med eksperter og praktikere på æresområdet.

2.2 Risikoområder og sikkerhedsbrister i forløbet

På baggrund af de gennemførte interviews med eksperter og praktikere, som dagligt arbejder med det æresrelaterede område, er der i hver fase identificeret tre centrale områder, hvor der er risiko for sikkerhedsbrister.

Risikoområder er områder, hvor der er særlig risiko for, at der opstår sikkerhedsbrister.

Sikkerhedsbrister er konkrete situationer eller handlinger i sagsforløbet, hvor der er høj risiko for, at den unge udsættes for alvorlig fare.

Nogle af disse risikoområder går igen i flere faser, men dét, der udgør risikoen er forskelligt i hver fase. Andre risikoområder knytter sig kun til en enkelt fase i forløbet.

I **konfliktoptræningsfasen** er der særlig risiko forbundet med inddragelse af den unges familie og netværk uden en sikkerhedsplan for den unge, koordination mellem aktører i og uden for kommunen, som kan komme i berøring med den unges sag, samt håndtering af data i sagen og kommunikation med den unge og familien.

I **akutfasen** er der særlig risiko forbundet med sikkerhedsprocedurer i den akutte situation som ny historie, navne- og adressebeskyttelse, transport og håndtering af den unges relationsbehov. Der er også risici forbundet i forhold til opsporing af den unge via offentlige eller private institutioner, hvis it-systemer indeholder informationer om den unge, fx SU-styrelsen, sundhedsvæsenet, teleselskaber og banker. Herudover er den unges egen sikkerhedsadfærd i sig selv et væsentligt risikoområde.

I **genetableringsfasen** er der særlig risiko forbundet med støtte i overgangen fra det akutte opholdssted til en selvstændig tilværelse for den unge, koordination mellem aktører omkring den unge og den unges sikkerhedsadfærd.

De identificerede risici går igen på tværs af forskellige sagsforløb, men om en given handling eller situation fører til risiko for, at den unge kommer i fare, afhænger af den konkrete sag. Risikoområderne er opsummeret i tabel 1.

Tabel 1. Centrale risikoområder i de tre faser i et typisk forløb med æresrelateret konflikt

	Risikoområde	Beskrivelse
KONFLIKTOPTRAPNING	Inddragelse af den unges familie og netværk	Hvis familien inddrages i sagen eller på anden vis får kendskab til, at den unge drøfter sin situation med fagpersoner, er der risiko for, at trusselsniveauet øges og konflikten kan eskalere.
	Koordination mellem aktører	Hvis de aktører, der kan komme i berøring med den unge, ikke har tilstrækkelig information om sagen og den unges situation, er der risiko for, at sagen håndteres på en måde, som bidrager til at øge trusselsniveauet og eskalere konflikten. Det kan fx ske, hvis der tages kontakt til den unges familie for at stille spørgsmål til situationen, hvis den unge vejledes til at vende tilbage til familien eller hvis den unge tilbydes ophold i geografisk nærhed af familien.
	Data og kommunikation	Hvis oplysninger i sagen kan tilgås af fagpersoner, som ikke er bekendte med sagens karakter, eller hvis der ikke tages de nødvendige hensyn i kommunikationen om sagen til den unge og familien, kan følsomme oplysninger utilsigtet tilgå den unges familie eller netværk. Det kan bidrage til at eskalere konflikten.
AKUT	Sikkerhedsprocedurer	Hvis der ikke iværksættes relevante sikkerhedsprocedurer, eller hvis sikkerhedsprocedurer udføres eller gennemføres på en uhensigtsmæssigt måde, kan det skabe risici for den unges sikkerhed.
	Sikkerhed i systemer	Hvis der ikke er opmærksomhed på kontakt og kommunikation med de offentlige og private virksomheder, hvis it-systemer indeholder følsomme oplysninger om den unge, er der risiko for, at følsomme oplysninger tilgår familien, hvilket øger truslen mod den unges sikkerhed.
	Sikkerhedsadfærd	Hvis den unge selv bryder sikkerhedsprocedurer eller ikke er i stand til at leve beskyttet, kan det bidrage til, at familien opsporer vedkommende. Det gælder i særdeleshed i forhold til anvendelse af teknologi og sociale medier, betaling med kreditkort, hemmeligholdelse af identitet og kontakt til familie og netværk. Det udgør en alvorlig risiko for den unges sikkerhed.
GENETABLERING	Sikkerhed i overgangen	Hvis ikke de nødvendige sikkerhedsforanstaltninger opretholdes i overgangsfasen mellem den akutte situation og genetableringen, kan det medføre risici for den unges sikkerhed. Nødvendige sikkerhedsforanstaltninger kan fx være en udslusningsplan, etablering af "sikkerhedsnet", regelmæssig opfølgning og efterværnsforanstaltninger.
	Koordination mellem aktører	Hvis fagpersonerne omkring den unge ikke løbende koordinerer og forankrer sagen i kommunen i perioden, hvor den unge genetablerer sig, kan det skabe risici for den unges sikkerhed.
	Sikkerhedsadfærd	Hvis den unge ikke er bevidst om, hvilke hverdagshandlinger, der er risikable, kan det skabe risici for den unges sikkerhed.

Note: I sager, hvor den unge er under 18 år, er myndigheder ifølge serviceloven forpligtede til at inddrage familien i sagen. I æresrelaterede konflikter er det dog vigtigt, at der i denne forbindelse udarbejdes en sikkerhedsplan for den unge. I æresrelaterede sager med etniske minoritetsfamilier bør der generelt være særlig opmærksomhed på risikoen for, at den unge kan sendes på genopdragelsesrejse ude af landet.

2.3 Aktører i æresrelaterede konflikter

Der findes en række aktører med viden, kompetencer og handlemuligheder, som på forskellig vis kan bidrage til at håndtere risici i de forskellige faser af et forløb med æresrelaterede konflikter.

Først og fremmest spiller **kommunerne** en helt central rolle i sager med æresrelateret konflikt. Det gælder både frontpersonale som lærer, pædagoger og sundhedsfagligt personale, der er i direkte berøring med de unge i risikogruppen, og blandt de sagsbehandlere og ledere, der behandler og har myndighedsansvar i sagerne i forvaltningen.

I de fleste af de kommuner, der har bidraget med interviews til denne videnskortlægning, er det forskellige fagpersoner, der håndterer sager for unge under og over 18 år, og fagpersonernes handlemuligheder er væsentligt forskellige (jf. boksen nedenfor).

Boks 1. Servicelovens bestemmelser for borgere i æresrelaterede konflikter

Hvis pågældende er **under 18 år**, har kommunen de handlemuligheder, der er specificeret under serviceloven for børnesager. Der kan eksempelvis være behov for en børnefaglig undersøgelse efter servicelovens § 50, udarbejdelse af handleplan og iværksættelse af forebyggende foranstaltninger eller (tvangs)anbringelse på safehouse, plejefamilier eller døgninstitution. Det er også muligt at afbryde kontakt og samvær med familie og netværk efter servicelovens § 71, stk. 3. Som udgangspunkt skal afgørelsen om at iværksætte en børnefaglig undersøgelse ske med samtykke fra forældremyndighedsindehaveren. I sager, hvor hensynet til barnets eller den unges taler for det, kan samtalen med den unge dog iværksættes uden samtykke fra forældremyndighedsindehaveren (jf. SEL § 50, stk. 3).

Hvis pågældende er **over 18 år**, har kommunen en forpligtelse til at tilbyde at lave en handleplan, hvis der er risiko for, at personen udsættes for en alvorlig æresrelateret konflikt (Jf. SEL § 12a). Handleplanen skal indeholde en risikovurdering, oplysninger om borgerens aktuelle situation og overvejelser om eventuelle relevante støttemuligheder. Ifølge servicelovens §10 har kommunen pligt til at tilbyde gratis rådgivning for at forebygge sociale problemer og hjælpe borgeren over øjeblikkelige vanskeligheder. Kommunen har desuden mulighed for at henvise unge, der har været udsat for vold, trusler om vold eller tilsvarende krise i relation til familie- og samlivsforhold til midlertidigt ophold krisecenter eller safehouse (SEL §§ 109 og 110).

Udover kommunale fagpersoner er der en række aktører, der kan indgå i sagsforløbet på forskellig vis. Nogle aktører er i kontakt med relativt mange sager på området, enten som konsulenter i enkeltsager, som rådgivere og vidensformidlere til grupper af fagpersoner og/eller unge eller som specialiserede tilbud for unge. De seks mest centrale aktører, som kan identificeres på baggrund af de gennemførte interviews, er de statslige aktører **SIRI**, **VISO** og **politiet**, den selvejende institution **RED-Safehouse**, kommunale og private **krisecentre** og rådgivningstilbuddet **Etnisk Ung**.

Tabel 2 beskriver de mest centrale aktører på området. For en uddybende beskrivelse af de enkelte aktører og deres handlemuligheder henvises til bilag 1.

Tabel 2. Oversigt over de mest centrale aktører på æresområdet

Aktør	Beskrivelse
SIRI	Styrelsen for International Rekruttering og Integration (SIRI) tilbyder informationsmateriale, strategisk rådgivning og kurser til kommunale fagpersoner med henblik på at understøtte kommunernes arbejde med æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol.
VISO OG LEVERANDØRER	Socialstyrelsens nationale Videns- og Specialrådgivningsorganisation (VISO) tilbyder gratis rådgivning til fagfolk, når der er behov for supplerende ekspertise, viden og erfaring. I sager med æresrelateret konflikt yder VISO både støtte i enkelt- og gruppesager. Til VISO er knyttet en række leverandører med specialistviden på området.
POLITI	Politiet har i sager med æresrelateret konflikt mulighed for at iværksætte præventive indsatser og efterforskninger uden at afvente konkrete anmeldelser. I alle landets 12 politikredse findes en eller flere regionale kontaktpersoner, der fungerer som ressourcepersoner i relation til de sager om æresrelateret vold. Kontaktpersonen er tovholder i Rigspolitiet og har et tæt samarbejde med kommunerne i sager om æresrelateret vold.
RED-SAFEHOUSE	RED-Safehouse driver to sikre og skjulte opholdssteder for unge på flugt fra æresrelaterede konflikter omhandlende negativ social kontrol, æresrelateret vold, tvangsægteskab eller trusler herom. RED-Safehouse fungerer desuden som VISO-leverandør og bistår derfor også fagfolk med både rådgivning i konkrete sager og kurser med forskellige udvalgte temaer.
ETNISK UNG	Etnisk Ung er en rådgivningsorganisation i regi af RED-Safehouse, der tilbyder specialiseret rådgivning til unge, forældre og fagfolk i hele landet samt generel oplysning vedrørende æresrelaterede konflikter til offentligheden.
KRISECENTRE	Ifølge servicelovens § 109 kan kvinder, der har været udsat for vold, trusler om vold eller tilsvarende krise i relation til familie- eller samlivsforhold tilbydes midlertidigt ophold på et krisecenter. Krisecenterophold kan desuden bevilliges til blandt andet voldsudsatte mænds og familier efter servicelovens § 110.

Andre aktører kan spille en central rolle for unge og/eller fagpersoner i enkelte sager, men har ikke den samme udbredelse som de seks centrale aktører ovenfor. Eksempler på øvrige relevante aktører er de **danske ambassader**, **Udenrigsministeriets Borgerservice**, **Udlændingestyrelsens vejledningstjeneste** for unge under 24 år, **sikre opholdssteder og institutioner** for børn og unge under 18 år udsat for æresrelateret vold, **Exitcirklen**, som tilbyder samtalegrupper for piger og kvinder udsat for psykisk vold og social og religiøs kontrol, **Sabaah**, som tilbyder rådgivning til LGBT+ personer med etnisk minoritetsbaggrund, og den nyetablerede nationale enhed mod vold i nære relationer **Lev Uden Vold**, som blandt andet står for en national hotline for personer, der er udsat for vold.

I de følgende kapitler (3-5) udfoldes de centrale risikoområder og de centrale aktører i hver af de tre faser i et typisk konfliktforløb. For hver fase gives eksempler på konkrete sikkerhedsbrister, som kan sætte den unge i fare, og der fokuseres på, hvordan de centrale aktører kan bidrage til at håndtere sikkerheden i forløbet.

3 Risici og aktører i konfliktoptrappingsfasen

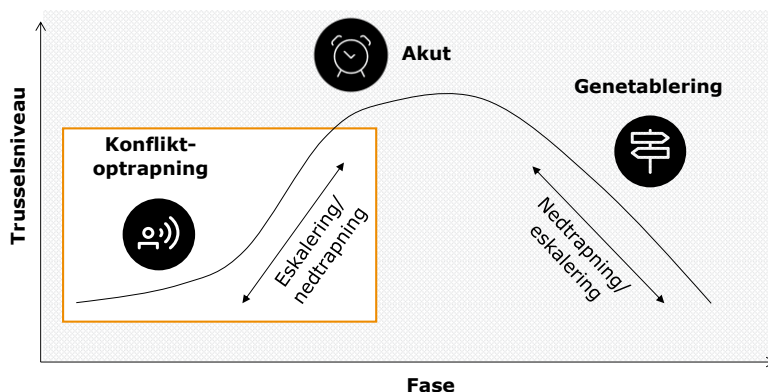
Konfliktoptrappingsfasen strækker sig over perioden, hvor konflikten sætter ind og tager til. I denne fase er der især risici forbundet med inddragelse af den unges familie, manglende koordination samt behandling af data og kommunikation i sagen.

3.1 Konfliktoptrappingsfasen

I æresrelaterede konflikter er der ofte et indledende forløb, hvor konflikten tager til med tiltagende negativ social kontrol og eventuelt trusler, pres eller vold. Hvis konflikten eskalerer, er der en risiko for, at situationen kan blive farlig for den unge.

Længden af konfliktoptrappingsfasen afhænger af den konkrete sag. Der kan være sager, hvor konfliktoptrappingen sker langsomt, og hvor der i den indledende periode afholdes adskillige møder mellem den unge og relevante fagpersoner om situationen, inden konflikten eskalerer. Det kan dog også ske, at der kun er et enkelt eller måske slet intet kontaktpunkt, før konflikten er eskaleret så meget, at situationen bliver farlig.

Figur 2. Konfliktoptrappingsfasen

Kilde: Deloitte's illustration på baggrund af interviews med eksperter og praktikere på æresområdet.

3.1.1 Forløbet fra den unges perspektiv

Konfliktoptrappingsfasen vil fra den unges perspektiv typisk være kendetegnet ved, at den unge mistrives i det konfliktoptrappende miljø og derfor tager kontakt til en fagperson, fx en lærer, klubmedarbejder,

sagsbehandler eller konsulent i Etnisk Ung, for drøfte situationen. Hvis den unge tager kontakt, sker det ikke altid på grund af en konkret konflikt, men kan skyldes en situation, hvor den unge er nervøs for familiens reaktion på fx valg af venner, kæreste, uddannelse eller seksualitet. Det kan også være, at den unge henvender sig til politiet, på et krisecenter eller på kommunen efter at være stukket af hjemmefra, eller at en fagperson omkring den unge underretter de sociale myndigheder på grund af bekymring om den unges situation.

3.1.2 Forløbet fra et kommunalt perspektiv

Konfliktoptrappingsfasen vil fra et kommunalt perspektiv typisk være kendetegnet ved, at kommunen modtager en underretning om en problemstilling. Efterfølgende vil der typisk finder en eller flere samtaler sted mellem den unge og relevante fagpersoner, hvor situationen afdækkes. Er den unge under 18 år, vil relevante fagpersoner være sagsbehandlere og/eller ledere på børne-/ungeområdet, mens det for unge over 18 år typisk vil være fagpersoner på integrationsområdet, ungeområdet, voksenområdet eller jobcenteret. Hvis de relevante fagpersoner foretager en vurdering af trusselsniveauet, vil de typisk på den baggrund lægge en plan for det videre forløb i samarbejde med den unge og eventuelt andre aktører.

3.2 Risikoområder og sikkerhedsbrister

På baggrund af interviewene med praktikere og eksperter på området for æreskonflikter er der identificeret tre centrale risikoområder i konfliktoptrappingsfasen:

Inddragelse af familie og netværk: Hvis familien inddrages i sagen eller på anden vis får kendskab til, at den unge drøfter sin situation med fagpersoner, er der risiko for, at trusselsniveauet øges og konflikten kan eskalere.

Koordination mellem aktører: Hvis de aktører, der kan komme i berøring med den unge, ikke har tilstrækkelig information om sagen og den unges situation, er der risiko for, at sagen håndteres på en måde, som bidrager til at eskalere konflikten.

Data og kommunikation: Hvis oplysninger i sagen kan tilgås af fagpersoner, som ikke er bekendte med sagens karakter, eller hvis der ikke tages de nødvendige hensyn i kommunikationen om sagen til den unge og familien, kan følsomme oplysninger utilsigtet tilgå den unges familie eller netværk. Dette kan bidrage til at eskalere konflikten.

I det følgende uddybes risikoområderne, og der gives eksempler på sikkerhedsbrister fra konkrete sagsforløb fra interviewene med eksperter og praktikere.

3.2.1 Inddragelse af familie og netværk

Familien ønsker oftest ikke, at myndighederne inddrages i, hvad de betragter som et familieanliggende. Herudover kan familien ønske at holde myndigheder ude af sagen af frygt for at blive sanktioneret. Det er derfor et opmærksomhedspunkt for fagpersoner, hvordan familien og familiens netværk håndteres i sager om æresrelateret konflikt.

Sikkerhedsrisiko: Hvis familien inddrages i sagen eller på anden vis får kendskab til, at den unge drøfter sin situation med fagpersoner, er der risiko for, at trusselsniveauet øges og konflikten kan eskalere.

3.2.1.1 Eksempler på sikkerhedsbrister

#1: Den unges familie orienteres om sagen, uden at den unge er blevet konsulteret først eller der er udarbejdet en sikkerhedsplan for den unge.

Case fra praksis

Sagsbehandleren modtager en underretning fra den unges skole om at den unge mistrives. Sagsbehandleren orienterer den unges forældre om underretningen. Efterfølgende indhenter sagsbehandleren oplysninger fra forældrene til udarbejdelse af en børnefaglig undersøgelse.

Fordi sagsbehandleren i denne situation behandler sagen som en typisk børnesag, bliver forældrene opmærksomme på, at den unge er i kontakt med de kommunale myndigheder. Sagsbehandleren er ikke opmærksom på servicelovens undtagelsesbestemmelser vedrørende underretningspligt, og orienterer og indhenter derfor sagsbehandleren oplysninger hos forældrene. Efter sagsbehandlerens kontakt øges trusselsniveauet i forhold til negativ social kontrol og vold.

Hvad er vigtigt for at undgå sikkerhedsbristen?

I denne situation er det vigtigt, at sagsbehandleren ved, at der kan tages en indledende samtale med den unge uden forældrenes samtykke (jf. servicelovens § 155 a, stk. 2). Derved kunne sagsbehandleren have identificeret, at der er tale om en æresrelateret konflikt og have afdækket trusselsniveauet. Sagsbehandleren kunne efterfølgende have udarbejdet en børnefaglig undersøgelse uden samtykke fra forældrene, fordi hensynet til den unge i denne sag taler for det (jf. servicelovens § 50, stk. 3). Sagsbehandleren kunne have søgt vejledning hos en af de centrale aktører på området – fx VISO eller Etnisk Ung.

- #2:** Den unges familie indkaldes til møde om konflikten, uden at den unge er blevet konsulteret først eller der er udarbejdet en sikkerhedsplan for den unge.

Case fra praksis

En ung kvinde har oplyst sin sagsbehandler om, at hun udsættes for vold i sit ægteskab. Sagsbehandleren indkalder kvinden og hendes mand til et møde i kommunen, så de sammen kan drøfte familiens problemer og lægge en plan. Sagsbehandleren har ikke foretaget en risikovurdering eller forhørt sig hos kvinden, før hun indkalder til mødet, og er derfor ikke klar over risikoen forbundet med at involvere kvindens mand i sagen.

På mødet forsikrer manden sagsbehandleren om, at han er indstillet på at ændre sin adfærd, så volden kommer til at ophøre. Den voldsudsatte kvinde giver ikke udtryk for sin tvivl om mandens intentioner, og kvinden tager hjem med manden efter mødet. Efter mødet øges trusselniveauet i forhold til negativ social kontrol og vold.

Hvad er vigtigt for at undgå sikkerhedsbristen?

I denne situation er det vigtigt, at sagsbehandleren allerede ved den første samtale med kvinden afdækker risici forbundet med inddragelse af manden og i samarbejde med kvinden have lagt en plan for om og hvordan manden kunne inddrages i sagen. Sagsbehandleren kunne i denne forbindelse have søgt vejledning hos fx VISO eller Etnisk Ung.

- #3:** Den unge indkaldes til samtale i kommunen på et sted, hvor der er risiko for, at den unges familie eller netværk også kommer.

Case fra praksis

Efter at have modtaget en underretning fra en bekymret skolelærer indkalder sagsbehandleren en ung til et møde, så de sammen kan drøfte sagen. Mødet afholdes i et ledigt lokale i jobcenteret, som familieafdelingen af og til benytter til møder. Sagsbehandleren har ikke tænkt på, at den unges onkel har en sag i jobcenteret, og at der derfor er risiko for, at den unge møder et familiemedlem i forbindelse med mødet.

Tilfældigvis er den unges onkel til møde med en jobkonsulent på samme tid som mødet afholdes, og han ser den unge i følgeskab med sagsbehandleren. Onklen oplyser efterfølgende den unges forældre om, at hun er i dialog med kommunen. Den unge tager efterfølgende hjem til familien og oplever, at familien indskrænker hendes frihed uden for hjemmet. Situationen medfører en øget sandsynlighed for negativ social kontrol, og indskrænker den unges muligheder for at kontakte kommunen, hvis konflikten optræder.

Hvad er vigtigt for at undgå sikkerhedsbristen?

I denne situation er det vigtigt, at sagsbehandleren har sikret sig, at mødet med den unge afholdes et sikkert sted for den unge. Sagsbehandleren kunne have taget kontakt til en af de centrale aktører på området – fx politiet, VISO eller Etnisk Ung – for at få vejledning om dette.

3.2.2 Koordination mellem aktører

Den første kontakt om negativ social kontrol og æresrelateret vold kan ske til fagpersoner og aktører i og udenfor kommunen, fx sagsbehandlere i forskellige forvaltninger, politi og Udenrigstjenesten. Henvendelser kan desuden ske uden for kommunens normale åbningstid, hvor nøglemedarbejdere ikke er til stede. Involvering af flere aktører kan hurtigt blive relevant, og deling af information blandt fagpersoner og aktører omkring den unge er derfor et opmærksomhedspunkt.

Sikkerhedsrisiko: Hvis de fagpersoner eller aktører, der kan komme i berøring med den unge, ikke har tilstrækkelig information om sagen og den unges situation, er der risiko for, at sagen håndteres på en måde, som bidrager til at øge trusselsniveauet og eskalere konflikten.

3.2.2.1 Eksempler på sikkerhedsbrister

#1: Nøglepersoner i kommunen kender ikke til sagen, herunder personer, som er til stede uden for den normale åbningstid.

Case fra praksis

En ung har i en længere periode haft en sag i kommunen, fordi hendes familie kræver hendes færden uden for hjemmet begrænset til et minimum. Sagsbehandleren er klar over, at der er tale om en æresrelateret konflikt, og tager alle de nødvendige forbehold i kommunikationen med den unge og familien.

På et tidspunkt stikker den unge af hjemmefra af frygt for, at familien vil tvinge hende til ægteskab. Hun henvender sig på kommunen uden for den normale åbningstid og kommer i kontakt med den sociale bagvagt. Bagvagten kender ikke til sagen, og råder den unge til at overnatte et par dage hos en god veninde i samme boligblok som familien uden at være bekendt med risikoen forbundet med, at den unge opholder sig et sted, hvor familien let kan opspore hende. Da den unge tager hjem til sin veninde, opdager en ven af familien hende i boligblokken og fortæller pigens forældre, hvor hun befinder sig. Den unges bror henter hende samme aften. Situationen resulterer i, at den unges i forvejen begrænsede tilladelse til at forlade hjemmet helt frafalder.

Hvad er vigtigt for at undgå sikkerhedsbristen?

I denne situation er det vigtigt, at kommunen har en klar plan for, hvem der skal orienteres om sager med æresrelateret konflikt og hvordan. Kommunen kunne have fået vejledning til udarbejdelse af beredskabsplan, handleguide eller arbejdsgange hos SIRI.

- #2:** Nøglepersoner hos kommunale og regionale samarbejdspartnere, fx i andre forvaltninger, på uddannelsessteder og i sundhedsvæsen/psykiatri, kender ikke til sagen.

Case fra praksis

I en æresrelateret konflikt er den unge og sagsbehandleren blevet enige om, at der er behov for at drøfte familiens problemstillinger med forældrene. Sagsbehandleren indkalder forældrene til en samtale, men orienter ikke andre aktører omkring pigen om mødet. Der er derfor ingen, der passer særligt på pigen, mens sagsbehandleren taler med forældrene.

Allerede under samtalen med sagsbehandleren sender pigens far en sms til hendes to brødre, som går på samme skole som pigen. Faderen beder brødrene om at hente pigen hjem og holde hende i hjemmet til forældrene er tilbage. Brødrene henter derfor pigen hjem. Situationen fører til en øget sandsynlighed for negativ social kontrol og vold.

Hvad er vigtigt for at undgå sikkerhedsbristen?

I denne situation er det vigtigt, at kommunen har en plan for, hvilke aktører omkring den unge, der er vigtige at inddrage på forskellige tidspunkter i sagen. Det kunne have hjulpet sagsbehandleren til at være opmærksom på behovet for at kontakte pigens skole og/eller politiet, så der havde været nogen til at holde øje med pigen under det kritiske møde med forældrene.

- #3:** Politiet, herunder den regionale kontaktperson i politiet, kender ikke til sagen.

Case fra praksis

En ung kvinde ringer til politiet og fortæller, at hun er blevet truet på livet af sin mand og har brug for hjælp. Kvinden har allerede en sag i kommunen, fordi hun ønsker at forlade sin mand.

Betjenten, som modtager opkaldet, er ikke bevidst om, at der er tale om en æresrelateret sag, hvor kvinden bør transporteres til et sikkert opholdssted med det samme. En patruljebetjent kører i stedet forbi kvindens hjem for at tale med ægteparret og sikre sig, at kvinden er i god behold. Kvindens mand forsikrer betjenten om, at han ikke mener truslerne alvorligt, og kvinden takker nej, da betjenten spørger, om han skal køre hende væk fra hjemmet. Situationen resulterer i en forstærket risiko for, at kvinden udsættes for vold.

Hvad er vigtigt for at undgå sikkerhedsbristen?

I denne situation er det vigtigt, at kommunen har en klar plan for inddragelse af politiet til at sikre, at den regionale kontaktperson altid får besked om æresrelaterede sager. Politiet kan på denne baggrund lave en særlig sikkerhedsmarkering i deres systemer, så det fremgår, når der er tale om en æresrelateret sag, hvor der skal tages særlige forholdsregler.

3.2.3 Data og kommunikation

I æresrelaterede sager kan det have store sikkerhedsmæssige konsekvenser, hvis den unges familie eller netværk får kendskab til sagen – fx ved at få indsigt i sagsakter eller i dialogen mellem den unge og kommunen. Der er derfor et særligt opmærksomhedspunkt forbundet med adgang til følsomme data i og kommunikation med den unge om sagen.

Sikkerhedsrisiko: Hvis oplysninger i sagen kan tilgås af fagpersoner, som ikke er bekendte med sagens karakter, eller hvis der ikke tages de nødvendige hensyn i kommunikationen om sagen til den unge og familien, kan følsomme oplysninger utilsigtet tilgå den unges familie eller netværk. Det kan bidrage til at øge trusselsniveauet og eskalere konflikten.

3.2.3.1 Eksempler på sikkerhedsbrister

#1: Fagpersoner, som ikke er opmærksomme på sagens karakter, har mulighed for at tilgå personlige oplysninger i sagen.

Case fra praksis

Efter en samtale med en pige, hvis forældre udsætter hende for stærk social kontrol, dokumenterer sagsbehandleren som vanligt sagsoplysningerne i kommunens journaliseringssystem.

Sagsbehandleren er ikke opmærksom på behovet for at markere, at der er tale om en æresrelateret sag, eller sætte særlige begrænsninger på, hvem der kan tilgå sagen i det kommunale system.

Pigens forældre har mistanke om, at hun har snakket med kommunen om sagen. Det lykkes pigens far at få viden om sagen ved at ringe til en anden medarbejder i kommunen og spørge om vedkommende kan hjælpe ham med at huske, hvornår det næste møde i sagen finder sted. Medarbejderen slår pigen op i systemet og bekræfter faderen i, at pigen har en sag. Denne bekræftelse resulterer i, at pigens forældre overvejer muligheden for at sende hende på genopdragelsesrejse i hjemlandet. Situationen fører således til en øget sandsynlighed for negativ social kontrol.

Hvad er vigtigt for at undgå sikkerhedsbristen?

I denne situation er det vigtigt, at kommunen har klare retningslinjer for, hvordan data håndteres og arkiveres i æresrelaterede sager. Med udgangspunkt i disse regler kunne sagsbehandleren have sat en kode på sagen og anonymiseret pigens cpr-nummer, så det ikke ville være muligt for medarbejdere uden kendskab til sagen at søge pigen frem eller tilgå oplysninger.

- #2:** Der kommunikeres med den unge via kanaler, som den unges familie kan tilgå eller aflytte, eksempelvis med brev til den unges folkeregisteradresse eller til en e-mailkonto eller telefon, som den unges familie kan tilgå eller aflytte.

Case fra praksis

Sagsbehandleren ringer til den unge og orienterer om den seneste udvikling i sagen. Den unge er på vej til arbejde med bussen, og sagsbehandleren vurderer, at det er sikkert at snakke om sagen, eftersom den unge ikke er hjemme.

Sagsbehandleren tænker ikke på muligheden for, at den unge kan være overvåget. Den unges bror følger imidlertid efter den unge og lytter derfor med i samtalen i bussen. Efterfølgende fortæller broren til deres forældre, at han har overhørt samtalen. Forældrene mister tilliden til deres datter, og den unges muligheder for at forlade hjemmet indskrænkes yderligere.

Hvad er vigtigt for at undgå sikkerhedsbristen?

Den kommunale fagperson bør indledningsvist afdække, hvorvidt det er sikkert at drøfte konkrete sager med den unge i den givne situation. I denne situation burde sagsbehandleren have været opmærksom på aldrig at tale om specifikke, personlige emner i telefonen eller pr. mail. Både VISO og Etnisk Ung kan rådgive sagsbehandleren om kommunikation med den unge.

- #3:** Der anvendes en tolk i dialogen med den unge, som har eller kan have relation til den unges familie eller netværk.

Case fra praksis

En nyankommet ung flygtning har en samtale med sin sagsbehandler om vold i familien og en trussel om tvangsægteskab. Sagsbehandleren bestiller en tolk til mødet med den unge, men undersøger ikke, om tolken kender den unges familie.

Samtalen gennemføres alligevel, og den unge får efter samtalen besked om, at hun skal vente på, at sagsbehandleren kontakter hende. Tolken kender imidlertid familien, og allerede inden sagsbehandleren igen kontakter den unge, er forældrene informeret om forløbet. Den unge taber ansigt over for sine forældre, mister tilliden til kommunen og risikoen for, at konflikten eskaleres, forøges.

Hvad er vigtigt for at undgå sikkerhedsbristen?

Kommunale fagpersoner bør have kendskab til, at man skal være særligt opmærksom på brugen af tolke i konkrete sager på æresområdet. I denne situation burde sagsbehandleren have været opmærksom på kun at bruge en professionel tolk, som har de rette kompetencer og den rette baggrund til at agere tolk i den konkrete sag. Sagsbehandleren kunne have fået vejledning fra VISO eller Etnisk Ung vedrørende anvendelsen af tolke.

3.3 Aktører og ordninger på området

Flere af de centrale aktører på æresområdet har viden og kompetencer, som på forskellig vis kan bidrage til håndtering af de nævnte sikkerhedsrisici i konfliktoptrappingsfasen.

SIRI leverer informationsmateriale og tilbyder rådgivning og kurser for fagpersoner med henblik på at opkvalificere og understøtte kommunernes arbejde med æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol. Rådgivningen kan blandt andet understøtte udvikling af beredskabsplaner/arbejdsgange, etablering af en kommunal handlingsplan for området, sikkerhedsvurderinger, exitforanstaltninger, opkvalificering af fagpersonale samt henvendelses- og handlemuligheder. SIRI har blandt andet et rådgivende rejsehold, et tværkommunalt netværk for fagprofessionelle og et dialogkorps af unge og forældre.

VISO tilbyder opkvalificering af kommunale fagfolk og rådgivning og skriftlig udredning om, hvordan kommunernes håndtering af æresrelateret konflikt kan styrkes gennem etablering af tværsektorielle teams eller netværk. VISO's specialister kan desuden bidrage med rådgivning i enkeltsager og herunder bistå med risikoscreening og skriftlig risikovurdering (PATRIARK), faglig sparring samt rådgivningssamtaler med den unge og i nogle tilfælde med familien.

Politiet kan inddrages i forbindelse med præventive samtaler eller konfliktmægling med den unges familie. Politiets regionale kontaktperson kan desuden bidrage med risikovurderinger (PATRIARK) og sparring omkring sagsforløbet.

Etnisk Ung tilbyder sparring og konsulentbistand til kommuner i enkeltsager samt opkvalificering af grupper af medarbejdere. Etnisk Ungs konsulenter kan blandt andet bistå med risikovurdering (med udgangspunkt i PATRIARK), varetagelse af dialogen med den unge, mægling med den unges familie og rådgivning om genopdragelsesrejse og andre ufrivillige udlandsophold. Herudover kan fagpersoner finde råd og vejledning til blandt samtaleteknik, inddragelse af den unges familie og risikovurdering i Etnisk Ungs online værktøjskasse, håndbog og andre materialer.

Tabellen på næste side illustrerer, hvordan de mest centrale aktørers kernekompetencer og tilbud dækker de tre risikoområder i konfliktoptrappingsfasen. Aktørernes kompetencer og tilbud i tabellen er et uddrag af deres mest centrale ydelser på æresområdet. I kapitel 6 gives et samlet overblik over, hvordan aktørerne dækker risikoområder i hele konfliktforløbet.

Tabel 3. Kerneopgaver blandt centrale aktører i konfliktoptrappingsfasen i forhold til de tre risikoområder

	Risikoområde			Udvalgte kompetencer og tilbud
	Inddragelse af familie og netværk	Koordination	Data og kommunikation	
SIRI				Rejsehold med rådgivning til kommuner Dialogkorps af unge og forældre Netværk for fagpersoner Kurser for fagpersoner Diplommodul for kommunale fagfolk App'en MÆRK Informationsmateriale til fagpersoner Undervisningsmateriale
VISO	✓	✓	✓	Risikovurdering (PATRIARK) Skriftlig udredning Opkvalificering af fagpersoner Faglig sparring og rådgivning i enkeltsager og gruppesager Samler med den unge og evt. familien
POLITI	✓		✓	Risikovurdering (PATRIARK) Sparring om forløb Præventive samtaler med familie Konfliktmægling
ETNISK UNG	✓	✓	✓	Risikovurdering (udgangspunkt i PATRIARK) Rådgivning og sparring i enkeltsager Samler med den unge Konfliktmægling Oplæg/temadage Online værktøjskasse Informationsmateriale

Note: SIRI har en lang række informations- og rådgivningstilbud, men indgår ikke i konkrete sagsbehandlingsforløb. Det er derfor ikke markeret i tabellen, at SIRI har kerneopgaver i relation til de tre risikoområder. Politiet varetager i praksis også koordinationsopgaver, men dette er som udgangspunkt ikke en kerneopgave for politiet.

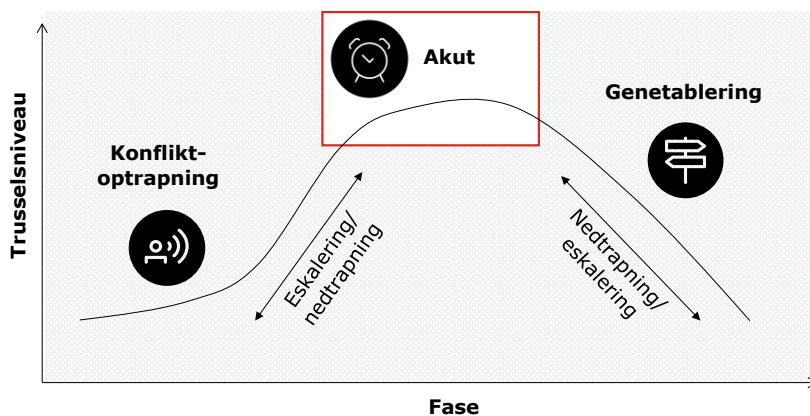
4 Risici og aktører i akutfasen

I akutfasen placeres den unge et sikkert sted og kontakt til familie og omgangskreds skal ophøre. I denne fase er der især risici forbundet med gennemførelse af sikkerhedsprocedurer, den unges brug af teknologi og den unges egen sikkerhedsadfærd.

4.1 Når situationen bliver akut

Hvis konflikten når et punkt, hvor det vurderes, at den unges helbred og sikkerhed er i fare, er det nødvendigt med akut handling. Det kan for eksempel være, hvis den unge er i fare i sit eget hjem, truet af personer i familie eller netværk, eller hvis den unge er stukket af hjemmefra på grund af udsigten til tvangsægteskab eller genopdragelsesrejse. Perioden, hvor den unge er placeret akut strækker sig typisk over 1-3 måneder, men i nogle tilfælde kan der være tale om en længere periode.

Figur 3. Akutfasen

Kilde: Deloitte's illustration på baggrund af interviews med eksperter og praktikere på æresområdet.

4.1.1 Forløbet fra den unges perspektiv

For den unge indebærer akutfasen store forandringer. Den unge bryder med familie og omgangskreds og placeres et sikkert sted, fx på safehouse, krisecenter, i en plejefamilie eller på en døgninstitution, som er rustet til at hjælpe og opretholde sikkerhed for personer udsat for æresrelaterede konflikter. Her skal den unge lære at leve beskyttet liv og tage vare på egen sikkerhed.

4.1.2 Forløbet fra et kommunalt perspektiv

Fra et kommunalt perspektiv er akutfasen karakteriseret ved, at der iværksættes særlige foranstaltninger, eventuelt i samarbejde med øvrige

aktører på området, fx politiet, RED-Safehouse og/eller en VISO-specialist. Uanset alder skal den unge ved akut fare placeres et sikkert sted. Herefter er det, såfremt den unge er under 18 år, den unges sagsbehandler og/eller dennes leder, der træffer afgørelse om, hvilke foranstaltninger, der skal iværksættes. Der skal udarbejdes en handleplan eller den eksisterende handleplan skal opdateres, og der skal følges op på sagen efter reglerne i serviceloven. Er den unge over 18 år, skal sagsbehandleren tilbyde at udarbejde en handleplan med en risikovurdering og overvejelser om relevante støttemuligheder.

4.2 Risikoområder og sikkerhedsbrister i akutfasen

På baggrund af interviewene med praktikere og eksperter på området for æreskonflikter er der identificeret tre centrale risikoområder i akutfasen:

- **Sikkerhedsprocedurer:** Hvis der ikke iværksættes relevante sikkerhedsprocedurer, eller hvis sikkerhedsprocedurer udføres eller gennemføres på en uhensigtsmæssigt måde, kan det skabe risici for den unges sikkerhed.
- **Sikkerhed i systemer:** Hvis der ikke er opmærksomhed på it-systemerne omkring den unge, som besidder følsomme oplysninger, der kan bidrage til at lokalisere den unge, er der risiko for, at familien kan opspore den unge.
- **Sikkerhedsadfærd:** Hvis den unge bryder sikkerhedsprocedurer eller ikke er i stand til at leve beskyttet, kan det bidrage til, at familien opsporer vedkommende. Det udgør en alvorlig risiko for den unges sikkerhed.

I det følgende uddybes risikoområderne, og der gives eksempler på sikkerhedsbrister fra konkrete sagsforløb fra interviewene med eksperter og praktikere.

4.2.1 Sikkerhedsprocedurer

Det høje trusselsniveau i akutfasen betyder, at det er nødvendigt at iværksætte en række sikkerhedsprocedurer omkring den unge. Iværksættelse af relevante sikkerhedsprocedurer på den mest hensigtsmæssige måde er et opmærksomhedspunkt for kommunale fagpersoner og fagpersoner på sikre opholdssteder.

4.2.1.1 Eksempler på sikkerhedsbrister

Sikkerhedsrisiko: Hvis der ikke iværksættes relevante sikkerhedsprocedurer, eller hvis sikkerhedsprocedurer udføres eller gennemføres på en uhensigtsmæssigt måde, kan det skabe risici for den unges sikkerhed.

#1: Der etableres ikke de nødvendige sikkerhedsforanstaltninger omkring den unge, fx nyt navn, ny historie, overfaldsalarm og/eller politibeskyttelse, navne- og adressebeskyttelse og hemmelig adresse i folkeregisteret.

Case fra praksis

En ung pige har mange alvorlige konflikter med sin familie, hvorfor hun bliver enig med sin kommunale kontaktperson, at hun skal anbringes et andet sted. De involverede fagpersoner er ikke opmærksomme på de sikkerhedsforanstaltninger, der skal iværksættes ved anbringelse i æresrelaterede konflikter. Derfor besluttet det, at den unge skal anbringes på en almindelig døgninstitution.

Hverken kommune eller opholdssted har særlig viden om konflikter som disse og får derfor ikke inddraget politiet i sagen, ligesom der ikke gennemføres hverken adressebeskyttelse eller navneændring. Det resulterer i, at den unge bliver fundet af hendes brødre. Situationen betyder, at trusselsniveauet forøges og kommunens mulighed for at kontrollere sagen formindskes.

Hvad er vigtigt for at undgå sikkerhedsbristen?

Kommunens medarbejdere på æresområdet bør være bekendte med, at der skal gennemføres en række sikkerhedsforanstaltninger ved anbringelse af borgere i æresrelaterede sager. Rådgivning herom kan modtages via VISO eller Etnisk Ung.

#2: Den unge transporteres til et sikkert sted på en uhensigtsmæssig måde, fx med tog fra den lokale banegård eller med bil gennem et område, som familien kender.

Case fra praksis

En ung kvinde henvender sig hos sin sagsbehandler efter at være stukket af hjemmefra. Sagsbehandleren er klar over behovet for at fjerne den unge fra familien og kontakter omgående et krisecenter. Efterfølgende følger sagsbehandleren den unge til krisecenteret i en taxa. Under transporten taler de to om situationen. Taxachaufføren lytter med, og får derfor både viden om den unges navn, situation og adressen på krisecenteret, hvor han sætter den unge og sagsbehandleren af.

Da den unges familie opdager, at hun er forsvundet, sætter de gang i et større eftersøgningsarbejde i deres netværk. Igennem netværket får familien kendskab til taxachaufføren, som kan fortælle dem krisecenterets adresse. Kvindens far og onkel opholder sig omkring krisecenteret og tager pigen med hjem, da hun en dag begiver sig uden for centeret. Situationen betyder, at trusselsniveauet øges markant og den unge sættes i alvorlig fare.

Hvad er vigtigt for at undgå sikkerhedsbristen?

Den kommunale fagperson bør være særligt opmærksom på, at borgere impliceret i en æresrelateret konflikt ikke opholder sig på steder, hvor hun risikerer at blive spottet af familie eller netværk. I denne situation burde sagsbehandleren have kontaktet politiet og bedt om assistance til transporten.

- #3:** Der er et manglende fokus på den unges behov for relationer til familie og netværk blandt fagpersonerne omkring den unge.

Case fra praksis

En ung pige henvender sig til kommunen og fortæller, at hun udsættes for æresrelateret vold. Hun placeres omgående på et sikkert sted og får at vide, at hun fuldstændig skal afskære kontakten til familien. Opholdsstedet opbevarer desuden hendes pas for at sikre, at pigen ikke kan flyttes ud af landet på genopdragelsesrejse.

Den unge er ikke i stand til at leve uden relationer til familien under opholdet. Hun mødes med sin mor i smug for ikke at skuffe personalet på opholdsstedet. Moderen overtaler pigen til at skaffe et nyt pas på kommunen og overtaler hende efterfølgende til at tage med på en ferie. Situationen medfører en risiko for, at pigens pas inddrages af familien og at hun fastholdes i udlandet.

Hvad er vigtigt for at undgå sikkerhedsbristen?

Det er vigtigt at være opmærksom på den unges relationsbehov igennem hele forløbet i en æresrelateret konflikt. I denne situation kunne personalet på opholdsstedet have været bevidste om pigens behov for at have relationer til sin familie. Ved at anerkende behovets eksistens og snakke om det med pigen, kunne der være etableret et tillidsbånd og pigen havde måske inddraget personalet i beslutningen om at mødes med moderen. På den måde kunne der være etableret sikkerhedsforanstaltninger omkring mødet, så det ikke kan lykkes for familien at få pigen ud af landet.

4.2.2 Sikkerhed i systemer

I akutfasen er det vigtigt at være opmærksom på, at oplysninger om den unge indgår i it-systemerne hos mange af de institutioner og virksomheder, som omgiver den unge – eksempelvis SU-styrelsen, sundhedsvæsenet, teleselskab og bank. Hvis disse oplysninger kommer i familiens besiddelse kan det bidrage til, at den unge opspores. Det er et opmærksomhedspunkt for fagpersoner omkring den unge at sikre, at institutioner med information om den unge ikke videregiver oplysninger på en uhensigtsmæssig måde.

4.2.2.1 Eksempler på sikkerhedsbrister:

Sikkerhedsrisiko: Hvis der ikke er opmærksomhed på de systemer omkring den unge, som besidder følsomme oplysninger, der kan bidrage til at lokalisere den unge, er der risiko for, at familien kan opspore den unge.

#1: Der sendes brev til den unges folkeregisteradresse eller e-Boks med oplysninger, som kan bidrage til at røbe den unges opholdssted, eksempelvis fra teleselskab, bank, SU-styrelsen el.lign.

Case fra praksis

En ung kvinde bliver gravid uden for ægteskabet. Hun opdager graviditeten for sent til, at hun kan nå at få en abort. I frygt for at familien opdager graviditeten, flyttes den unge kvinde til et krisecenter. Familien bliver orienteret af kommunen om, at den unge kvinde er indlagt på et psykiatrisk sygehus, og derfor ikke kan komme hjem.

Den unge kvinde får senere bortadopteret barnet efter eget ønske, og vender derefter tilbage til familien. Den kommunale fagperson havde ikke orienteret hospitalet om, at der ikke måtte sendes dokumenter vedrørende fødslen til bopælsadressen, og der sendes derfor et dokument til bopælen, så familien får kendskab til hendes graviditet. Den unge stilles i en særdeles vanskelig situation og risikoen for negativ social kontrol og vold forøges.

Hvad er vigtigt for at undgå sikkerhedsbristen?

Det er vigtigt, at den kommunale fagperson er opmærksom på at få stoppet enhver proces, der risikerer at røbe fortrolige oplysninger om den unge. I den konkrete situation burde den kommunale fagperson have sikret sig, at hospitalet ikke fremsender oplysninger om fødslen til den unges folkeregisteradresse.

4.2.3 Sikkerhedsadfærd

En tilværelse på et sikkert opholdssted kræver efterlevelse af en række sikkerhedsregler, herunder sikkerhed i forhold til anvendelse af teknologiske apparater som mobiltelefon, iPad og computer, hvor funktioner som tagging på billeder, registrering af lokalitet med maps samt statusopdateringer på sociale medier kan medvirke til at røbe den unges opholdssted. Det samme kan brugen af konti hos Google eller Apple som e-mail og iCloud. Der kan desuden være plantet GPS-udstyr på den unges teknologiske apparater, eller der kan være installeret såkaldte "spionapplikationer", som kan give andre adgang til private oplysninger.

Sikkerhedsrisiko: Hvis den unge bryder sikkerhedsprocedurer eller ikke er i stand til at leve beskyttet, kan det bidrage til, at familien opsporer vedkommende. Det udgør en alvorlig risiko for den unges sikkerhed.

4.2.3.1 Eksempler på sikkerhedsbrister:

#1: Den unge anvender teknologiske apparater som computer, iPad eller mobiltelefon med nummer, som familien kender, eller konti på fx Google, iCloud, sociale medier eller app's.

Case fra praksis

En ung bliver flyttet til et opholdssted på grund af faren for, at hun ellers sendes på genopdragelsesrejse. På trods af, at hun er truet, har hun det dårligt med at skulle forlade familien. Et par dage efter ankomsten til opholdsstedet savner den unge sin lillesøster så meget, at hun genåbner sin Facebook for at kigge på billeder af hende på sin profil.

Den unges storebror ser, at hun er online, og sender med det samme en besked til hende, hvor han overbeviser hende om, at familien savner hende og vil hende det bedste. Det lykkes broderen at overtale den unge til at oplyse ham adressen på det sikre opholdssted, hvor hun befinder sig, så han kan hente hende hjem. Situationen medfører en høj risiko for, at den unge sendes ud af landet.

Hvad er vigtigt for at undgå sikkerhedsbristen?

Det er vigtigt, at borgere i æresrelaterede konflikter orienteres om mulige sikkerhedsbrister vedrørende deres adfærd. I situationer som denne er det nødvendigt, at den unge er opmærksom på risikoen ved at anvende sociale medier som Facebook – også selvom det kun er for en kort tid.

- #2:** Den unge anvender kreditkort, mobilepay el.lign. med bankkonto, som familien har kendskab til.

Case fra praksis

Efter at være blevet udsat for grov vold, er en ung kvinde blevet placeret på et krisecenter. Hun anvender sit kreditkort til at betale i det lokale supermarked i den by, hvor hun opholder sig. Kvindens mand gør hvad han kan for at finde frem til hende, og ringer blandt andet til alle de steder, som han forventer, kan have oplysninger om kvinden, herunder kvindens læge, apoteket, teleseksabet og deres fælles bank. Manden beder banken om et kontoudtog for alle deres konti, inklusive den, som kvinden har et kreditkort knyttet op til. Af kontoudtoget fremgår det, hvor kvinden har anvendt kortet. Det lykkes på den måde manden at indsnævre mulighederne for, hvor hun kan opholde sig. Situationen fører til en øget risiko for, at manden opsporer kvinden og udsætter hende for yderligere vold.

Hvad er vigtigt for at undgå sikkerhedsbristen?

I situationer som denne er det vigtigt, at både fagpersoner og den unge er opmærksomme på risikoen forbundet med at anvende digitale betalingsmidler.

- #3:** Den unge afslører sit rigtige navn, historie opholdssted til nye eller gamle venner/veninder/kæreste, herunder også ubevidst, fx ved at sende fotos el.lign.

Case fra praksis

En ung kvinde er placeret på et akut opholdssted på grund af risiko for tvangsægteskab. En dag tager hun et billede af sig selv i det opholdsstedets have og sender det til sin bedste veninde som en hilsen om, at hun har det godt. I baggrunden af billedet kan man se indgangen til opholdsstedet, hvor institutionens navn fremgår. Venindens forældre tjekker regelmæssigt hendes telefon, og ser på den måde billedet. De kender den unge piges forældre og viser dem billedet. Pigens forældre googler sig efterfølgende frem til, hvor opholdsstedet er placeret. Situationen øger risikoen for, at forældrene finder frem til den unge og effektuerer tvangsægteskabet.

Hvad er vigtigt for at undgå sikkerhedsbristen?

I situationer som denne er det vigtigt, at den unge er opmærksom på risikoen forbundet med at kommunikere med personer i sit tidligere netværk. Beskeder eller billeder, som tilsyneladende ikke røber noget, kan alligevel vise sig at indeholde følsom information.

- #4:** Den unge tager kontakt til personer i familie eller netværk under det akutte ophold, eksempelvis yngre søskende, uden at der er etableret en sikkerhedsplan omkring mødet.

Case fra praksis

En pige, som er placeret på et sikkert opholdssted, savner sin yngre søster. Hun sender en sms til søsteren for at aftale at mødes. Pigenes forældre tjekker jævnligt søsterens mobiltelefonen uden hun ved det, og bliver derved bekendte med aftalen. Situationen øger risikoen for, at forældrene får fat på pigen med tiltagende negativ social kontrol og vold til følge.

Hvad er vigtigt for at undgå sikkerhedsbristen?

I denne situation er det vigtigt at den unge er opmærksom på risikoen ved at mødes med familie eller venner uden at inddrage fagpersoner i beslutningen.

4.3 Aktørinddragelse

Også i akutfasen kan de centrale aktører på æresområdet bidrage til at håndtere af de nævnte sikkerhedsrisici:

Politiet, herunder de regionale ressourcepersoner, kan blandt andet bistå med at udlevere overfaldsalarmer, hjælpe med transport af den unge til et sikkert opholdssted og informere familien om, at en ung er anbragt, og at de ikke skal forsøge at kontakte vedkommende. Herudover kan politiet træffe beslutning om særlige adressebeskyttelse og i særlige tilfælde iværksætte beskyttelsesforanstaltninger inden for det særlige videnbeskyttelsesprogram. Når politiet bliver bekendt med, at der er tale om æresrelateret konflikt, sættes en opmærksomhedskode på sagen, så det fremgår af systemet, at sagen har en særlig karakter.

RED-Safehouse tilbyder beskyttet ophold til unge fra 16-30 år og kan kontaktes af kommunen, politiet, et krisecenter eller den unge selv. Når unge får ophold på RED foretages en omfattende visitation, hvor den unge blandt andet lærer om at leve beskyttet og om teknisk sikkerhed i forbindelse med brug af mobiltelefon, computer m.m. Under opholdet på RED modtager den unge hjælp og støtte til at blive i stand til at klare sig selv mentalt, socialt, uddannelsesmæssigt og økonomisk.

Kvinder udsat for æresrelateret vold kan få midlertidigt ophold på et af landets **krisecentre**. På udvalgte krisecentre findes ressourcepersoner, der har særlig viden om æresrelateret konflikt. Ressourcepersonerne fungerer som bindeled mellem krisecentret, kommunen, politi mv.

I akutte sager kan **VISO's** specialister fortage en akut risikovurdering over telefonen og på baggrund heraf rådgive om, hvorvidt den unge bør placeres et sikkert sted med det samme. Umiddelbart efter den akutte risikovurdering foretager VISO-specialisten en mere dybdegående risikovurdering på baggrund af det eksisterende vidensgrundlag i sagen og giver råd og vejledning til det videre forløb.

I akutte sager kan fagpersoner kontakte **Etnisk Ungs** hotline og blandt andet få hjælp til at afklare trusselsniveauet og beslutte hvilke tiltag, der er mest hensigtsmæssige. Etnisk Ung har desuden udarbejdet materiale, som

kan hjælpe fagpersoner og unge unge i akutte situationer, herunder en sikkerhedsliste.

Tabellen nedenfor illustrerer, hvordan de mest centrale aktørers kerneopgaver dækker de tre risikoområder i akutfasen. I kapitel 6 gives et samlet overblik over, hvordan aktørerne dækker risikoområder i hele konfliktforløbet.

Figur 4. De centrale aktørers kerneopgaver i akutfasen i forhold til de tre risikoområder

	Risikoområde			Udvalgte kompetencer og tilbud
	Sikkerheds-procedurer	Sikkerhed i systemer	Sikkerheds-adfærd	
POLITI	✓		✓	Transport Overfaldsalarm Dialog med familie Særlig adressebeskyttelse Ny identitet Opmærksomhedskoder (offer/gerningsmand)
RED	✓		✓	Beskyttet ophold Uddannelse i sikkerhedsadfærd Støtte til at klare sig selv
KRISE-CENTRE	✓		✓	Beskyttet ophold Uddannelse i sikkerhedsadfærd Støtte til at klare sig selv
VISO	✓	✓	✓	Akut risikovurdering Rådgivning om sagsforløb Dybdegående udredning
ETNISK UNG	✓	✓	✓	Hotline med akut rådgivning Online værktøjskasse Materiale, herunder sikkerhedsliste og håndbog

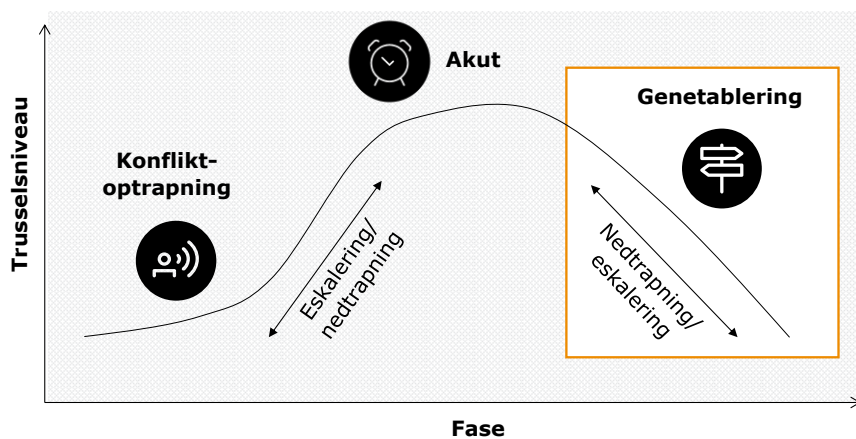
5 Risici og aktører i genetableringsfasen

I genetableringsfasen skal den unge opbygge et liv efter krisen og leve med, at truslen fra familien sjældent forsvinder helt. I denne fase er der især risici forbundet med overgangen, koordination og den unges sikkerhedsadfærd.

5.1 Genetableringsfasen

I genetableringsfasen nedtrappes trusselsniveauet. Den unge vil typisk forlade et sikkert opholdssted, fx et safehouse, og den unge skal genetableres i samfundet – enten i et nyt miljø eller det oprindelige miljø. Når trusselsniveauet falder, kan det fx være som følge af, at der er indgået en aftale med familien, eller der er foretaget en anholdelse i sagen. Selvom situationen ikke længere er akut, forsvinder truslen mod den unge sjældent helt, og der er fortsat risiko for, at konflikten kan blive akut igen. Fasen kan strække sig over flere år.

Figur 5. Genetableringsfasen

Kilde: Deloitte's illustration på baggrund af interviews med eksperter og praktikere på æresområdet.

5.1.1 Forløbet fra den unges perspektiv

Fra den unges perspektiv er genetableringsfasen kendetegnet ved, at den unge skal genopbygge et liv efter krisen og samtidig varetage sin egen sikkerhed – ofte med langt mindre kontakt til fagpersoner end i akutfasen. Det kan være en tilværelse med et nyt navn og en ny historie i egen bolig eller som anbragt på et opholdssted eller i en plejefamilie. Det kan også være, at den unge genforenes med familien. Igennem hele forløbet kan den unge have følelser af ensomhed og sorg eller psykiske mén og traumer efter at have været udsat for vold eller negativ social kontrol. Den unge kan også være præget af manglende selvstændighed og usikkerhed i forhold til håndtering af et liv uden familie og netværk.

5.1.2 Forløbet fra et kommunalt perspektiv

Fra et kommunalt perspektiv kan genetableringsfasen være kendetegnet ved, at der iværksættes en opfølgingsindsats, som eksempelvis kan indeholde efterværn, psykologforløb, mentorstøtte og/eller exitprogrammer. Forløbet kan dog også være karakteriseret ved, at sagen afsluttes og eventuelt overdrages til en anden kommune.

5.2 Risikoområder og sikkerhedsbrister i genetableringsfasen

På baggrund af interviewene med praktikere og eksperter, kan der identificeres tre centrale risikoområder i genetableringsfasen:

Sikkerhed i overgangen: Hvis ikke de nødvendige sikkerhedsforanstaltninger opretholdes i overgangsfasen mellem den akutte situation og genetableringen, kan det medføre risici for den unges sikkerhed.

Koordination mellem aktører: Hvis fagpersonerne omkring den unge ikke løbende koordinerer og følger op på den unge i perioden, hvor den unge genetablerer sig, kan det skabe risici for den unges sikkerhed.

Sikkerhedsadfærd: Hvis den unge ikke er bevidst om, hvilke hverdagshandlinger, der er risikable, kan det skabe risici for den unges sikkerhed.

I det følgende uddybes risikoområderne, og der gives eksempler på sikkerhedsbrister fra konkrete sagsforløb fra interviewene med eksperter og praktikere.

5.2.1 Sikkerhed i overgangen

Der er stor forskel på at leve beskyttet på et akut opholdssted og at skulle etablere et selvstændigt liv efter krisen uden det høje sikkerhedsniveau og den daglige kontakt til fagpersoner. Overgangen mellem det akutte ophold og genetablering er derfor et særligt opmærksomhedspunkt.

Sikkerhedsrisiko: Hvis ikke de nødvendige sikkerhedsforanstaltninger opretholdes i overgangsfasen mellem den akutte situation og genetableringen, kan det medføre risici for den unges sikkerhed.

5.2.1.1 Eksempler på sikkerhedsbrister

- #1:** Der etableres ikke en fælles udslusningsplan for den unge i samarbejde mellem kommunen og det akutte opholdssted.
- #2:** Der etableres ikke efterværn eller anden støtte for den unge, eksempelvis på safehouse, opholdssted eller plejefamilie.

Case fra praksis

Den unge har i en periode opholdt sig på et sikkert opholdssted. Da det vurderes, at den akutte trussel har fortaget sig, tildeles den unge en bolig i kommunen. Der er ikke etableret en udslusningsplan for den unge efter det akutte ophold, og det er derfor ikke helt klart, hvem der har ansvaret for at følge op på den unge i den kritiske overgangsfase. Det resulterer i, at den unge stort set skal klare sig selv i sit nye liv med nyt navn og ny historie i en helt ny by.

Den unge har aldrig boet alene før, og det er en stor omvæltning for hende ikke længere at være omkring fagpersoner, der kan råde og vejlede hende til at leve beskyttet. Situationen øger risikoen for, at den unge vælger at flytte tilbage til sin voldelige familie.

Hvad er vigtigt for at undgå sikkerhedsbristen?

I situationer som denne er det vigtigt at være opmærksom på, at den unge ikke falder imellem to stole i overgangen fra det beskyttede ophold i den akutte fase til et selvstændigt liv. Den unge kan være særligt sårbar i denne periode og have brug for støtte til at komme godt ind i et selvstændigt voksenliv. Kommunen og det sikre opholdssted kunne have udarbejdet en udslusningsplan med mål for overgangsperioden, relevante efterværnsindsatser og en klar rolle- og ansvarsfordeling i forhold til opfølgning på den unge.

- #3:** Den unges behov for at genetablere relationer til familie og netværk anerkendes og/eller støttes ikke.

Case fra praksis

Efter den akutte trussel aftager, flyttes den unge fra et sikkert opholdssted til en plejefamilie i en ny by. Både plejefamilien og personalet på det akutte opholdssted har lært den unge, at hun under ingen omstændigheder må kontakte personer i sin familie eller gamle netværk, fordi det kan udgøre en trussel for hendes sikkerhed.

Pigen har imidlertid et stort behov for at have en relation til sin familie. Hun kontakter derfor sin mor kun få dage efter anbringelsens start og besøger hende efterfølgende regelmæssigt. Pigen fortæller aldrig om møderne til sine plejeforældre eller andre fagpersoner omkring hende, fordi hun er bange for, at de ikke vil forstå hendes behov for at se moderen. Det resulterer i, at der ikke etableres sikkerhedsforanstaltninger omkring møderne, som derfor er risikable for den unge.

Hvad er vigtigt for at undgå sikkerhedsbristen?

I situationer som denne er det vigtigt, at fagpersoner anerkender, at unde i æresrelaterede konflikter kan have et behov for relationer til familien, også selvom familien har udgjort – og igen kan komme til at udgøre – en trussel imod deres sikkerhed. Truslen imod den unge bliver alt andet lige større, hvis møder med familien foregår uden at der er fagpersoner til stede, som kan beskytte den unge.

5.2.3 Koordination

Genetableringsfasen strækker sig ofte over en længere periode, hvor den unge ikke har de samme sikkerhedsprocedurer omkring sig som i den akutte situation. Fortsat koordination mellem aktørerne omkring den unge er et opmærksomhedspunkt i forhold til fortsat at understøtte den unges sikkerhed.

Sikkerhedsrisiko: Hvis fagpersonerne omkring den unge ikke løbende koordinerer og forankrer sagen i kommunen i perioden, hvor den unge genetablerer sig, kan det skabe risici for den unges sikkerhed.

5.2.3.1 Eksempler på sikkerhedsbrister

- #1:** Der følges ikke op på den unges sag blandt relevante fagpersoner efter det akutte trusselsniveau fortager sig.
- #2:** Der sker ikke koordination mellem fagpersoner omkring den unge, fx kommune, politi, uddannelsesinstitution og SSP.

Case fra praksis

Da den unge flytter fra det sikre opholdssted, får hun en ny sagsbehandler i kommunen. Sagsbehandleren er ikke opmærksom på sagens karakter og orienterer derfor heller ikke andre aktører omkring den unge om, at der er tale om æresrelateret konflikt. Da den unge er velfungerende i sit nye liv med både uddannelse, fritidsjob og kæreste, begynder sagsbehandleren at prioriter andre sager over den unges. Der bliver derfor kun sjældent fulgt op på den unges sag.

På et tidspunkt begynder den unges brødre at lede efter hende i området, hvor hun bor. De leder efter hende på byens uddannelsessteder og begynder at vise sig i byens natteliv. Kommunen har ikke orienteret den unges skole om den særlige situation omkring den unge, ligesom heller ikke SSP eller politiet er opmærksomme på, at der er grund til holde ekstra godt øje med den unge. Der er derfor ingen der holer øje med den unge, da brødrene en aften opsporer hende. Brødrene beder den unge om at komme hjem og forsikrer om, at familien ikke længere vil udsætte hende for vold. Den manglende opfølgning fra kommunen betyder, at den unge ikke drøfter mødet med fagpersoner, mens hun efterfølgende overvejer situationen. Situationen fører på den måde til en øget risiko for, at den unge beslutter sig for at vende tilbage til den voldelige familie.

Hvad er vigtigt for at undgå sikkerhedsbristen?

I situationer som denne er det vigtigt at være opmærksom på at forankre sagen i kommunen, når den akutte trussel er ovre. Det er væsentligt, at aktører omkring den unge – fx politiet og fagpersoner på uddannelsesinstitutioner - er bekendt med risikoområder i genetableringsfasen og er særligt opmærksomme på, at følge op på den unge.

- #3:** Den nye kommune orienteres ikke om sagens karakter, hvis den unge skifter kommune.

Case fra praksis

En ung kvindes skifter kommune, da hun forlader det akutte opholdssted, hvor hun har levet i skjul fra sin voldelige mand. Den nye kommune har meget begrænset viden om æresrelaterede konflikter. Fordi kvinden har børn med den voldelige mand, kører der sideløbende en samværssag om børnene. I forbindelse med afgørelse i samværssagen sender kommunen et brev til manden, som indeholder informationer om kvindens adresse. Situationen medfører en høj risiko for, at manden opsporer kvinden og udsætter hende for yderligere vold.

Hvad er vigtigt for at undgå sikkerhedsbristen?

I situationer som denne er det væsentligt at være opmærksom på at der ved sagsoverdragelse sker et samarbejde med den nye kommune, så det sikres, at sagen forankres i den nye kommune.

5.2.4 Sikkerhedsadfærd

Den unge skal finde sig til rette i en balance mellem hele tiden at tænke i sikkerhed og samtidig opbygge en tilværelse som et selvstændigt ungt menneske. Den unges kompetencer til at undgå de sikkerhedsbrister, der kan ligge i hverdagslivet, er et afgørende opmærksomhedspunkt.

Sikkerhedsrisiko: Hvis den unge ikke er bevidst om, hvilke hverdagshandlinger, der er risikable, kan det skabe risici for den unges sikkerhed.

5.2.4.1 Eksempler på sikkerhedsbrister:

#1: Den unge afslører sit opholdssted, rigtige navn eller rigtige historie til nye eller gamle venner/bekendte/kæreste, herunder ubevidst, fx på grund af medvirken på billeder eller tags på sociale medier.

Case i praksis

En kvinde har genetableret sig i en ny by, hvor hun har fået et nyt netværk. En aften er hun i byen med en gruppe nye veninder, som hun har mødt på sit nye uddannelsessted. En af veninderne tager en selfie af gruppen og lægger billedet på Instagram. En bekendt af familien er i imidlertid i den nye venindes netværk og genkender den unge kvinde på billedet. På billedet fremgår det også, hvilken klub pigerne har besøgt den aften. Situationen øger risikoen for, at r familien sporer sig ind på, hvor kvinden opholder sig.

Hvad er vigtigt for at undgå sikkerhedsbristen?

I situationer som denne er det afgørende, at den unge bliver ved med at leve sikkert når den akutte trussel fortager sig. Der er risiko forbundet med billeddeling på sociale medier – også selvom det ikke er den unge selv, der poster ting på eksempelvis Instagram, Snapchat eller Facebook.

#2: Den unge opholder sig på steder, hvor det er oplagt at lede efter vedkommende.

Case i praksis

En ung kvinder opbygger et liv i en ny by efter den akutte krise. Hun begynder at komme meget på en restaurant i byen, som serverer mad fra hendes families ophavsland. Hun tænker ikke over, at det er oplagt for familien at lede efter hende netop her. Den unges familie har imidlertid mobiliseret hele sit netværk for at finde frem til hende, og en af de faste restaurantgæster genkender hende. Situationen øger således risikoen for, at kvindens familie finder frem til hende.

Hvad er vigtigt for at undgå sikkerhedsbristen?

Det er vigtigt, at den unge støttes igennem hele forløbet. Særligt i genetableringsfasen er det vigtigt, at den unge fortsat tænker sikkerhed ind i alle aspekter af hverdagen. Det er krævende og begrænsende for den unge og kan derfor kræve støtte fra fagpersonerne omkring den unge.

- #3:** Den unge tager kontakt til familien uden de nødvendige sikkerhedsforanstaltninger omkring mødet.

Case i praksis

Der er indgået en aftale med en ung mands familie om, at de lader ham være i fred, så længe han holder sig væk fra den by, hvor han er vokset op. Den unge tager alligevel til byen for at se sin lillesøster på hendes fødselsdag. Manden mødes ikke med søsteren, men observerer hende blot fra afstand, mens hun leger i skolegården. Alligevel bliver han opdaget af en person i familien netværk, som alarmerer familien. Situationen øger risikoen for, at aftalen falder til jorden og situationen igen bliver akut.

Hvad er vigtigt for at undgå sikkerhedsbristen?

I situationer som denne er det vigtigt at være opmærksom på, at der kan være stor risiko forbundet med at opsøge familie og netværk uden først at drøfte mødet med fagpersoner - også selvom den akutte trussel har fortaget sig.

5.3 Aktørinddragelse

Også i genetableringsfasen besidder de centrale aktører på æresområdet viden og kompetencer, som kan bidrage til at håndtere af de nævnte sikkerhedsrisici:

Politiet og den regionale kontaktperson kan blandt andet bistå med løbende justeringer af risikovurderingen, opretholde særlig adressebeskyttelse og bistå med sikkerhedsforanstaltninger i konfliktmægling.

RED-Safehouse administrerer en række eksterne udslusningsboliger til unge unge, der har behov for en "mellestation" fra den beskyttede tilværelse på safehouse til livet i egen bolig. Når unge unge enten flytter i egen bolig eller vender hjem til familien efter en succesfuld mægling, tilbydes efterværn, hvor den unge har mulighed for at bibeholde kontakten med personalet på RED. Formålet med efterværnsindsatserne er at støtte de unge i overgangen til et liv uden for RED-Safehouses beskyttende rammer.

Ligeledes administrerer flere af landets **krisecentre** en række eksterne udslusningsboliger. Når unge forlader et krisecenter udarbejdes en genetableringshandleplan med den pågældende kommune. Der kan desuden etableres efterværnsforanstaltninger, som bidrager til at ruste den unge til livet efter den akutte situation.

Etnisk Ung kan ligeledes bistå med løbende justeringer af risikovurderingen og varetage konfliktmægling med den unges familie. Desuden tilbydes unge, der har været udsat for æresrelateret konflikt, blandt andet psykologforløb, hjælp til at bearbejde traumer og hjælp til at mestre kompetencer til at bo selv. Unge unge kan desuden blive tilknyttet mentornetværket CONNECT, som Etnisk Ung driver i samarbejde med Ungdommens Røde Kors.

VISO's specialister kan udarbejde en udredning, der analyserer den unges situation, og efterfølgende udarbejde en koordineret indsatsplan, som overdrages til den ansvarlige kommune. VISO bistår kommunen og den unge med råd og vejledning og kan desuden hjælpe den unge til at mobilisere kommunen til at handle i sagen.

Tabellen på næste side illustrerer, hvordan de mest centrale aktører dækker de tre risikoområder i akutfasen. I kapitel 6 gives et samlet overblik over, hvordan aktørerne dækker risikoområder i hele konfliktforløbet.

Figur 6. Centrale aktører på området, som kan bidrage til at afværge sikkerhedsbrister

	Risikoområde			Udvalgte kompetencer og tilbud
	Støtte i overgangen	Koordination	Sikkerhedsadfærd	
POLITI			✓	Risikovurdering Konfliktmægling Særlig adressebeskyttelse
RED	✓	✓	✓	Rådgivning i udslusningsfasen Udslusningsboliger Efterværn
KRISE-CENTRE	✓	✓	✓	Rådgivning i udslusningsfasen Udslusningsboliger Efterværn
ETNISK UNG			✓	Risikovurdering Konfliktmægling Mentornetværk Materiale, herunder metodehåndbog
VISO	✓	✓	✓	Risikovurdering Udredning Opfølgning så længe sagen er åben

6 Særlige opmærksomhedspunkter

På baggrund af de identificerede risikoområder og afdækningen af de centrale aktørers kompetencer, kan der udledes fire centrale opmærksomhedspunkter for det videre arbejde med en national sikkerhedskonsulentordning.

Denne videnskortlægning har identificeret centrale risikoområder i forhold til opretholdelse af sikkerhed i hver af de tre typiske faser i forløb med æresrelateret konflikt. I konfliktoptrappingsfasen er der særligt risiko forbundet med inddragelse af den unges familie og netværk, koordination mellem aktører samt håndtering af data og kommunikation. I akutfasen er der særligt risiko forbundet med sikkerhedsprocedurer, sikkerhed i systemer og den sikkerhedsadfærd. I genetableringsfasen omhandler risikoområderne særligt sikkerhed i overgangen, når den akutte situation aftager, koordination mellem aktører og den unges sikkerhedsadfærd.

Risikoområderne går på tværs af sagsforløb, som de interviewede eksperter og praktikere på forskellig vis har haft berøring med. Der er dog stor forskel på forløbet fra konfliktsituation til konfliktsituation, og det afhænger af den konkrete sag, om en given handling eller situation fører til risiko for, at den unge kommer i fare. Ikke desto mindre er det relevant at tage alle de identificerede risikoområder i betragtning i det videre arbejde med at udvikle en model for en national sikkerhedskonsulentordning.

Figur 7. Identificerede risikoområder i de tre typiske faser i et forløb med æresrelateret konflikt

Kilde: Deloitte's illustration på baggrund af interviews med eksperter og praktikere på æresområdet.

Vidensafdækningen har desuden identificeret, hvordan de centrale aktører på æresområdet i dag kan bistå kommunale fagpersoner med at håndtere de identificerede risikoområder. Der er forskel på aktørernes kompetenceniveau i de forskellige faser, og det vil derfor afhænge af det enkelte forløb, hvilke aktører, det er mest hensigtsmæssigt at inddrage. Som det fremgår af tabel 4, dækker de centrale aktørers kernekompetencer dog bredt i forhold til de identificerede risikoområder i alle de typiske faser i et forløb med æresrelateret konflikt.

Tabel 4. Oversigt over centrale aktørers kernekompetencer i forhold til identificerede risikoområder i et typisk sagsforløb

Fase:	KONFLIKTOPTRAPNING			AKUT			GENETABLERING		
Risiko-område:	Familie og netværk	Koordination	Data og kommunikation	Sikkerhedsprocedurer	Sikkerhed i systemer	Sikkerhedsadfærd	Sikkerhed i overgangen	Koordination	Sikkerhedsadfærd
SIRI									
VISO	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
POLITI	✓		✓	✓		✓			✓
RED				✓		✓	✓	✓	✓
KRISE-CENTER				✓		✓	✓	✓	✓
ETNISK UNG	✓	✓	✓	✓	✓	✓			✓

Note: Tabellen illustrerer de centrale aktørers kernekompetencer, hvilket vil sige de kompetencer, som er mest centrale hos en given aktør. I en given sag kan de centrale aktører dog byde ind med andre kompetencer, som ikke er angivet i tabellen.

6.1 Opmærksomhedspunkter for det videre arbejde

På baggrund af de identificerede risikoområder og de centrale aktørers kernekompetencer i de tre typiske faser i et konfliktforløb, kan der fremhæves fire opmærksomhedspunkter. Opmærksomhedspunkterne vil være relevante for det videre arbejde med at udvikle en model for en national sikkerhedskonsulentordning, der sikrer, at borgere udsat for æresrelaterede konflikter får den sikkerhed, de har behov for gennem hele deres forløb:

1. De centrale aktører på området besidder bred viden og kompetencer, der kan inddrages i alle faser af konfliktforløbet. Derfor vil sikkerhedskonsulenten skulle understøtte, at aktørernes kernekompetencer bringes i spil på den mest hensigtsmæssige måde, således at eksisterende viden på området udnyttes og overlap undgås.
2. Der er relativt flere aktører med kompetencer i akutfasen end i konfliktoptrappings- og genetableringsfaserne. Derfor vil sikkerhedskonsulenten skulle understøtte koordinering mellem aktører både før og efter situationen bliver akut og understøtte, at varetagelse af sikkerhed i genetableringen og i overgangen

mellem den akutte fase og genetableringsfasen bliver en integreret del af sagsforløbet.

3. Der er grund til at være særlig opmærksom på risikoområderne inddragelse af familie og netværk, data og kommunikation, koordination mellem aktører samt sikkerhed i systemer og sikkerhed i overgangen, som dækkes af relativt færre af de centrale aktører. Derfor vil sikkerhedskonsulenten skulle understøtte, at der er særligt fokus disse risikoområder i alle sagsforløb.
4. Der er ikke nødvendigvis kendskab til de identificerede risikoområder og de centrale aktørers kernekompetencer blandt fagpersoner på området, specielt i landets kommuner. Derfor vil sikkerhedskonsulenten skulle understøtte, at de relevante fagpersoner har kendskab til sikkerhedskonsulentordningen, risikoområder og aktører på æresområdet.

7 Bilag 1: Aktører i æresrelateret konflikt

En række aktører har viden og kompetencer på æresområdet. Dette bilag beskriver de mest centrale aktører og ordninger for at håndtere æresrelaterede konflikter.

7.1 Kommune fagpersoner

I de fleste kommuner er det forskellige fagpersoner, der håndterer sager for unge under og over 18 år, og fagpersonernes handlemuligheder er væsentligt forskellige. Boksen nedenfor illustrerer, hvordan nogle kommuner har oprettet særlige teams, der spiller en rolle i sager med æresrelateret konflikt.

Eksempler på specialiserede kommunale ordninger

Etnisk Konsulentteam

I Københavns Kommune findes Etnisk Konsulentteam, der tilbyder gratis konsulentbistand for kommunens fagfolk i form af sparring, rådgivning, risikovurdering, mægling og undervisning i sager om æresrelaterede problemstillinger. Etnisk Konsulentteams konsulenter er desuden VISO-leverandører, og kan derigennem bruges af medarbejdere i kommuner i hele landet.

Dialogteamet i Aalborg

Aalborg Kommune har etableret et dialogteam bestående af lærer og pædagoger fra udvalgte skoler i kommunen. Dialogteamet er blevet opkvalificeret i at identificere og støtte unge i problemstillinger relateret til negativ social kontrol og æresrelaterede konflikter samt rådgive og sprede viden og materialer om emnet til elever og pædagogisk personale på kommunens skoler.

Kilder: etniskkonsulentteam.kk.dk og nogetathavedeti.dk

Hvis den unge er **over 18 år**, har kommunen en forpligtelse til at tilbyde at lave en handleplan, hvis der er tale om alvorlig æresrelateret konflikt (Jf. SEL § 12s). Handleplanen skal indeholde en risikovurdering, oplysninger om borgerens aktuelle situation og overvejelser om eventuelle relevante støttemuligheder. Det er også muligt at iværksætte personlig støtte, fx psykologsamtaler, en kontaktperson eller mentorstøtte. Kommunen har desuden mulighed for at henvise unge, der har været udsat for vold, trusler om vold eller tilsvarende krise i relation til familie- og samlivsforhold til midlertidigt ophold krisecenter eller safehouse (SEL §§ 109 og 110).

Hvis den unge er **under 18 år**, har kommunen de handlemuligheder, der er specificeret under serviceloven. Der kan eksempelvis være behov for en børnefaglig undersøgelse efter servicelovens § 50, udarbejdelse af handleplan og iværksættelse af foranstaltninger som (tvangs)anbringelse i (akut)plejefamilier eller på safehouse eller ophold på krisecenter. Det er også muligt at afbryde kontakt og samvær med familie og netværk efter servicelovens § 71, stk. 3. Som udgangspunkt skal afgørelsen om at iværksætte en børnefaglig undersøgelse ske med samtykke fra forældremyndighedsindehaveren. I sager, hvor hensynet til barnets eller den unges taler for det, kan samtalen med den unge dog iværksættes uden samtykke fra forældremyndighedsindehaveren (jf. SEL § 50, stk. 3). Boksen nedenfor giver et eksempel på, hvordan Københavns Kommune har arbejdet med at etablere akutplejefamilier med kompetencer til at tage imod unge i æresrelaterede konflikter.

Pilotprojekt med akutplejefamilier i København Kommune

Københavns Kommune har gennemført et pilotprojekt om at rekruttere og uddanne plejefamilier, der kan tage imod unge udsat for æresrelateret konflikt. Baggrunden for pilotprojektet er, at kommunen har oplevet dårlige erfaringer med at anbringe unge i æresrelaterede konflikter på akut- og døgninstitutioner.

Plejefamilierne i projektet er blevet rekrutteret med særligt fokus på robusthed og erfaring med teenagere med etnisk minoritetsbaggrund. Familierne er blevet undervist i de særlige problemstillinger, som de unge kan have, samt i de unges sikkerhed. Efterfølgende har akutplejefamilierne modtaget løbende supervision og vejledning af Videnscenter for Familieplejes psykolog.

Kilde: centerforfamiliepleje.kk.dk

Servicelovens regler om underretningspligt for unge under 18 år og Forvaltningslovens regler om partsaktindsigt og partshøring gælder i sager med æresrelateret konflikt. Der findes dog undtagelsesbestemmelser, som gør det muligt at begrænse familiens inddragelse og adgang til information (jf. boksen nedenfor).

Undtagelsesbestemmelser for forældreinddragelse og bestemmelser om udveksling af oplysninger

Underretningspligt

Ifølge servicelovens § 155, stk. 2 skal kommunen senest 24 timer efter modtagelse af en underretning vurdere, om der er behov for at iværksætte foranstaltninger over for den unge. Ifølge servicelovens § 155 a, stk. 2 kan der til brug for vurderingen af en underretning finde en samtale sted med den unge *uden* forældrenes samtykke. Hvis underretningen omhandler overgreb fra forældrenes side, skal der finde en samtale sted uden samtykke fra forældre og uden deres tilstedeværelse.

Partshøring

Forvaltningslovens § 19, stk. 2, indeholder en række undtagelser fra pligten til at foretage partshøring, herunder § 19, stk. 2, nr. 3, som vedrører hastende sager. Efter denne bestemmelse gælder pligten til at partshøre ikke, hvis partens interesse i, at sagens afgørelse udsættes, findes at burde vige for væsentlige hensyn til offentlige eller private interesser, der taler imod en sådan udsættelse. Bestemmelsen forudsætter, at der foretages en konkret vurdering af på den ene side partens interesse i at blive hørt over oplysningerne og på den anden side modpartens - og den unges - interesse i en hurtig afgørelse.

Ifølge Forvaltningslovens § 19, stk. 2, nr. 4, skal der desuden ikke partshøres over oplysninger, som parten ikke har ret til at få aktindsigt i.

Partsaktindsigt

Forvaltningslovens §§ 12-15 specificerer undtagelser for retten til partsaktindsigt. Ifølge § 15 kan en parts adgang til aktindsigt begrænses i det omfang, partens interesse i at kunne benytte kendskab til de oplysninger, der fremgår af sagens akter, til varetagelse af sine interesser, findes at burde vige for afgørende hensyn til den pågældende selv eller til andre private eller offentlige interesser.

Som eksempel på oplysninger, der generelt vil kunne undtages fra aktindsigt, kan nævnes hemmelige adresser, opholdssteder, telefonnumre og lignende. Sådanne oplysninger kan dog ikke undtages fra aktindsigt uden en konkret afvejning af parternes interesser i spørgsmålet.

Udveksling af oplysninger i samarbejdet mellem socialforvaltningen, skole, sundhedspleje og dagtilbud

Servicelovens § 49a giver adgang til, at medarbejdere ved en kommunes skole, skolefritidsordning, sundhedsvæsen, dagtilbud, fritidshjem mv. kan udveksle oplysninger om rent private forhold vedrørende et barns eller en ungs problemer. Det kan ske, når det er nødvendigt i det tidlige eller forebyggende samarbejde om udsatte børn og unge. Det betyder, at en ansat inden for disse områder kan tage kontakt til en anden inden for området, eller der kan arrangeres et møde for de relevante personer omkring barnet og barnets familie. Det er en ret, en mulighed, disse fagpersoner har, men det er ikke en pligt. Drøftelsen af de private oplysninger kan som hovedregel ske én gang ved et møde. I særlige situationer kan det ske ved yderligere et møde. Man skal også på dette stadie overveje at inddrage forældrene og eventuelt at indhente et samtykke.

Kilder: Serviceloven og forvaltningsloven

7.2 Centrale aktører og ordninger

Der er en række aktører, der kan bidrage til håndtering af sager om æresrelaterede konflikter. Nogle aktører er i kontakt med relativt mange sager på området, enten som konsulenter i enkeltsager, som rådgivere og vidensformidlere til grupper af fagpersoner og/eller unge eller som specialiserede tilbud for unge. Andre aktører kan spille en central rolle for unge og/eller fagpersoner i enkelte sager, men har ikke den samme udbredelse som de mere centrale aktører ovenfor.

De mest centrale aktører, som har størst udbredelse og anvendelse er de statslige aktører SIRI, VISO og politiet, den selvejende institution RED-Safehouse, kommunale og private krisecentre og rådgivningstilbuddet Etnisk Ung. I det følgende beskrives de enkelte aktører og deres ydelser nærmere.

7.2.1 Styrelsen for International Rekruttering og Integration

Styrelsen for Internationale Rekruttering og Integration (SIRI) tilbyder informationsmateriale, rådgivning og kurser til kommunale fagpersoner med henblik på at understøtte kommunernes arbejde med æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol.

Rådgivningen kan blandt andet understøtte udvikling af beredskabsplaner/arbejdsgange i forhold til håndtering af æresrelaterede sager, etablering af en kommunal handlingsplan for området, sikkerhedsvurderinger, exitforanstaltninger, opkvalificering af fagpersonale samt henvendelses- og handlemuligheder.

Eksempler på SIRI's uddannelses-, rådgivnings- og informationstilbud

- Rejsehold, der tilbyder strategisk og faglig rådgivning til kommunerne om forebyggelse og håndtering af æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol
- Netværk for kommunale fagpersoner om æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol i Vestdanmark og Østdanmark
- Dialogkorps af unge og forældre som har haft æresrelateret konflikt inde på livet
- App'en MÆRK med informationer om æresrelaterede konflikter, herunder rettigheder, handlemuligheder samt støtte- og vejledningsmuligheder for både fagfolk og unge
- App'en MOD, som er et dialog- og overgangsredskab til unge udsat for æresrelateret konflikt
- Undervisningsmateriale om æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol til brug i grundskolen
- Gratis todages kursus for kommunale frontmedarbejdere om æresrelaterede konflikter
- Diplommodul for kommunale fagfolk om æresrelaterede konflikter på professionshøjskolen Metropol

7.2.2 Socialstyrelsens nationale Videns- og Specialrådgivningsorganisation

Socialstyrelsens nationale Videns- og Specialrådgivningsorganisation (VISO) tilbyder gratis rådgivning til fagfolk, når der er behov for supplerende ekspertise, viden og erfaring. I sager med æresrelateret konflikt yder VISO både støtte i enkelt- og gruppesager.

I gruppesager tilbyder VISO opkvalificering af myndighedssagsbehandlere og andre fagpersoner med fokus på, hvordan håndteringen af en æresrelateret konflikt kan styrkes gennem etablering af tværsektorielle teams eller netværk.

I enkeltsager tilbyder VISO's specialister rådgivning og udredning til fagpersoner, når en borger er udsat for en æresrelateret konflikt. Rådgivningen kan fx indeholde risikovurdering, faglig sparring og samtaler med den unge og familien. I akutte sager kan VISO's specialister fortage en akut risikovurdering over telefonen. På baggrund heraf vurderes det, om den unge kan sendes hjem eller om der bør iværksættes foranstaltninger med det samme. Umiddelbart efter den akutte risikovurdering foretager VISO-specialisten en mere dybdegående risikovurdering på baggrund af det eksisterende vidensgrundlag i sagen og giver råd og vejledning til det videre forløb. Der er ikke krav til VISO's specialister om, hvilken metode, de anvender, men flere af leverandørerne anvender PATRIARK.

Som hovedregel skal VISO indhente samtykke, når de inddrages i en sag. I sager med æresrelateret konflikt kan kommunen dog skrive i henvendelseskemaet til VISO, at der er til fare i sagen, hvis der indhentes samtykke.

7.2.3 Politiet

I sager med æresrelateret konflikt har politiet mulighed for at handle proaktivt. Det vil sige, at politiet uden at afvente anmeldelser kan iværksætte præventive indsatser og efterforskninger.

I alle landets 12 politikredse findes en eller flere kontaktpersoner, der fungerer som ressourcepersoner i relation til de sager om æresrelateret vold. Ressourcepersonerne kan foretage risikovurdering ud fra PATRIARK, udlevere overfaldsalarmer, hjælpe med transport af den unge til et sikkert opholdssted og informere familien om, at en ung er anbragt, og at de ikke skal forsøge at kontakte vedkommende. Politiet kan også bistå i tilrettelæggelsen af forebyggende og beskyttende foranstaltninger, herunder præventive samtaler med familien og konfliktmægling. Hvis det er relevant, kan politiet også gøre brug af lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning.

I helt ekstraordinære tilfælde, hvor de foranstaltninger, der kan iværksættes af politikredsene, ikke anses for tilstrækkelige, kan Politiets Efterretningstjeneste iværksætte beskyttelsesforanstaltninger inden for rammerne af det såkaldte vidnebeskyttelsesprogram. I de mest alvorlige tilfælde kan der foretages et fuldstændigt identitetsskifte med nyt navn og adresse mv. Den unge kan eventuelt også hjælpes til et andet land.

Politiet kan som en del af vurderingen af behovet for eventuelle beskyttelsesforanstaltninger i sager om æresrelateret vold overveje spørgsmålet om anvendelse af særlig adressebeskyttelse efter CPR-lovens § 6, stk. 6. Ifølge denne bestemmelse kan politiet træffe beslutning om, at en person registreres som værende uden fast bopæl i CPR-registret, hvis personen udsættes for trusler mod sin person i forbindelse med æresrelaterede konflikter. Dette gælder også, hvis den unge person er et barn. Politiet har også mulighed for at oprette særlige opmærksomhedskoder på sagen, så det fremgår af politiets systemer, at vedkommende er offer for noget æresrelateret.

Udvalg af politiets handlemuligheder

- Risikovurdering med udgangspunkt i PATRIARK
- Præventive samtaler
- Konfliktmægling
- Transport
- Overfaldsalarmer
- Opmærksomhedskoder på sagen (offer/gerningsmand)
- Særlig adressebeskyttelse
- Kontakt til familie efter den unge er placeret

7.2.4 RED-Safehouse

Den selvejende institution RED-Safehouse driver to sikre og skjulte opholdssteder for unge på flugt fra æresrelaterede konflikter omhandlende negativ social kontrol, æresrelateret vold, tvangsægteskab eller trusler herom. RED-Safehouse fungerer desuden som VISO-leverandør og bistår derfor også fagfolk med både rådgivning i konkrete sager og kurser med forskellige udvalgte temaer.

Enlige unge og par mellem 18 og 30 år kan indskrives på RED efter bestemmelserne i servicelovens §§ 109 og 110 og unge mellem 16 og 18 år kan indskrives efter bestemmelserne om anbringelse uden for hjemmet i servicelovens kapitel 11.

RED-Safehouse er bemandet med erfarent personale døgnet rundt. Adresserne på de to safehouses er hemmelige, der er videoovervågning omkring bygningerne, og det er kun personalet, der kan lukke folk ind. Man skal igennem et slusesystem for at få adgang til bygningerne og alle vinduer er udstyret med censorer, der aktiverer alarmer, hvis nogen forsøger at kravle op af bygningerne. Der er desuden opsat alarmer i alle rum. Det er muligt at bo på RED-Safehouse i op til to år, men opholdsperioden afgøres af den enkelte kommune.

RED-Safehouse's procedure i akutte sager

- RED kontaktes af kommunen, politiet, et krisecenter eller den unge selv
- RED-personalet foretager en telefonisk screening i sagen ud fra PATRIARK. På baggrund af screeningen vurderes det, om den unge skal tages ind på et af de sikre opholdssteder
- Når den unge kommer ind, foretages en omfattende visitation. Her lærer den unge om RED's sikkerhedsforanstaltninger og om hvad det kræver at bo på RED. Den unge lærer også om tekniske sikkerhed i forbindelse med brug af mobiltelefon, computer m.m. Der foretages desuden en psykologisk screening af den unge
- RED's rådgivere tager fat på relevante aktører, som skal vide, at den unge er i god behold, fx den unges skole.

RED-Safehouse tilbyder beboerne et helhedsorienteret og individuelt tilrettelagt forløb, hvor de unge modtager hjælp og støtte til, at de mentalt, socialt, uddannelsesmæssigt og økonomisk bliver i stand til at klare sig selv. Personalet på RED arbejder målrettet med at lære de unge at tænke i sikkerhed i alle aspekter af tilværelsen lige fra starten. Der arbejdes med

udgangspunkt i empowerment, tillid og omsorg med at sikre, at den unge tager ejerskab over sin egen situation, eksempelvis i forhold til brugen af digitale platforme, bankkonti m.m.

RED administrerer desuden eksterne udslusningsboliger, hvor de unge har mulighed for udgang 24-timer i døgnet og kan have gæster. Man kan bo i udslusningsboligerne i op til ét år. Udslusningsboligerne er tiltænkt unge, der har behov for en "mellestation" fra den meget beskyttede tilværelse på RED-Safehouse til livet i egen bolig. I udslusningsboligerne tilbydes botræning i et mindre beskyttet miljø, som hjælper til at ruste de unge til at tage ansvar for eget liv og leve uden deres familie. Der fokuseres på den enkeltes mål for fremtiden (livsform, uddannelse og arbejde), den unges handlerum (helbred, økonomi og sikkerhedsforhold) samt fokus på at støtte den unge i at tage del i forskellige fællesskaber.

Når den unge flytter fra RED-Safehouse eller fra RED-Safehouses udslusningsboliger, er det stadig muligt at have kontakt med personalet på RED i et efterværn. Efterværn tilbydes til beboere, som enten flytter i egen bolig eller vender hjem til familien efter en succesfuld mægling. Formålet med efterværnsindsatserne er at støtte de unge i overgangen til et liv uden for RED-Safehouses beskyttende rammer.

7.2.5 Etnisk Ung

Etnisk Ung blev etableret under Landsorganisationen af Kvindekrisecentre (LOKK) i 2002 som rådgivningsorganisation for etniske minoritetsunge udsat for tvangsægteskab og andre alvorlige generationskonflikter. I dag drives Etnisk Ung at RED-Safehouse.

Etnisk Ungs rådgivere er specialiseret i rådgivning og mægling i æresrelaterede konflikter. De tilbyder anonym rådgivning til unge og forældre, sparring og vidensdeling med fagfolk samt generel oplysning omkring æresrelaterede problematikker til offentligheden.

Til unge, der har været udsat for æresrelateret konflikt, tilbyder Etnisk Ung blandt andet psykologforløb og hjælp til at bearbejde traumer og mestre kompetencer til at bo selv. Unge kan desuden blive tilknyttet mentornetværket CONNECT, som Etnisk Ung driver i samarbejde med

Ungdommens Røde Kors. Som en del af mentornetværket får den unge to kvindelige mentorer, der kan mødes på ugentlig basis og tale om, hvordan det går. De frivillige kvinder har selv erfaring med studier, arbejde og at flytte hjemmefra og kan derfor hjælpe med praktiske udfordringer ved at bo alene, motivation til studierne, opbygge nye venskaber.

Etnisk Ung har desuden en særlig rådgivning målrettet forældre med etnisk minoritetsbaggrund, som oplever udfordringer med deres børn på grund af kulturforskelle og modstridende ønsker og forventninger.

Til fagfolk tilbyder Etnisk Ung blandt andet faglig sparring og rådgivning i forbindelse med konkrete sager vedrørende æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol. Den faglige sparring og rådgivning er gratis og landsdækkende, og kan enten foregå telefonisk eller personligt.

Udvalgte tilbud hos Etnisk Ung

- Anonym hotline og brevkasse for unge
- Oplysningsmateriale for unge om lovgivning og rettigheder, ægteskab, mødom og genopdragelsesrejse
- Udrejseblanket for personer, der frygter at blive sendt afsted på genopdragelsesrejse
- Mentornetværk for unge i samarbejde med Ungdommens Røde Kors
- Gratis konsulentbistand til frontpersonale og risikovurdering i konkrete sager
- Oplæg eller temadage for fagfolk
- Online værktøjskasse for fagfolk med konkrete redskaber til blandt andet samtaleteknik og trusselsvurdering
- Håndbog til arbejdet med æresrelaterede konflikter og folder med opmærksomhedspunkter for fagfolk
- Folder med redskaber til risikovurdering

Når Etnisk Ungs konsulenter inddrages i konkrete sager, foretager de både en omfattende indledende risikovurdering med udgangspunkt i PATRIARK og efterfølgende justeringer af risikovurderingen. Konsulenterne kan også varetage dialogen med den unge og mægling med den unges familie. Etnisk Ung tilbyder desuden konfliktmægling, som kan være med til at genetablere dialogen og relationen mellem den unge og familien. Konfliktmæglingen sker i samarbejde med den unge og relevante samarbejdspartner omkring den unge. Mæglingen afsluttes oftest med en skriftlig aftale mellem den unge og familien om, hvordan forholdet skal være i fremtiden.

7.2.6 Krisecentre

Ifølge servicelovens § 109 kan kvinder, der har været udsat for vold, trusler om vold eller tilsvarende krise i relation til familie- eller samlivsforhold tilbydes midlertidigt ophold på et krisecenter. Krisecenterophold kan desuden bevilliges til blandt andet voldsudsatte mænds og familier efter servicelovens § 110.

Ophold på krisecenter kan ske ved henvisning fra kommunen, lægen, familie eller venner, eller ved at den unge selv henvender sig til krisecenteret. Det enkelte krisecenter vurderer herefter, om der er grundlag for, at den unge kan flytte ind i en kortere eller længere periode. Det er efterfølgende kommunen, der betaler for det midlertidige ophold på krisecenteret. Boksen nedenfor giver et eksempel på et specialkrisecenter for voldsudsatte sikkerhedsunge minoritetskvinder.

Rosenly Safehouse er et landsdækkende specialkrisecenter for voldsudsatte sikkerhedsunge kvinder med minoritetsbaggrund. Centeret giver akut ophold til kvinder i alderen 18-30 år, herunder kvinder med børn. Når den akutte fase er overstået, fokuseres der på at støtte kvinderne i at reorganisere tilværelsen og genvinde et trykt liv efter volden. Der indgås aftale om opholdsplan, som er styrende for det videre forløb. Rosenly tilbyder desuden efterværn i form af telefonisk rådgivning ved akut opståede problemer som kvinden har brug for hjælp til at håndtere.

Kilde: sanktlukas.dk/rosenly

Alle krisecentre tilbyder rådgivning om vold i nære relationer. Herudover er nogle centre kvalificerede til at give rådgivning i æresrelaterede sager, herunder rådgivning om sikkerhed i den akutte situation. Alle centre er desuden kvalificerede til at vejlede om andre aktører med viden på området.

Krisecentre har underretningspligt, når unge under 18 år henvender sig til krisecenteret. Kommunen har herefter pligt til at vurdere, om der er behov for at iværksætte akutte foranstaltninger, senest 24 timer efter underretningen (SEL § 155, stk. 2). For personer over 18 år er der ikke underretningspligt, men krisecenteret har stadig mulighed for at indgå i dialog med den unges kommune om sagen.

I 2013 iværksatte Landsorganisationen af Kvindekrisecentre (LOKK) et projekt med opkvalificering af resourcepersoner i æresrelateret konflikt på udvalgte krisecentre. Resourcepersonerne skal inddrages, når krisecenteret modtager kvinder udsat for æresrelateret vold, og fungere som bindeled mellem krisecenteret, kommunen, politi mv. i æresrelaterede sager. Resourcepersonerne kan desuden kontaktes af de krisecentre, som ikke er udvalgt og har været igennem et opkvalificeringsforløb, med henblik på rådgivning og uddannelse.

7.2.7 Andre aktører

Udover de nævnte mest centrale aktører, findes der en række yderligere aktører, som kan spille en rolle i de forskellige faser i sager med æresrelateret konflikt.

- Der eksisterer to **sikrede døgninstitutioner** for unge kvinder og mænd under 18 år, der er impliceret i æresrelaterede konflikter. De to safehouses har fokus på sikkerhed og beskyttelse mod negativ social kontrol, vold og æresdrab og kan kontaktes anonymt efter behov.
- **Exitcirklen** tilbyder samtalegrupper i København, Aarhus og Odense for piger og kvinder udsat for psykisk vold samt social og religiøs kontrol. Formålet er at hjælpe de unge til at finde styrken og modet til at bryde med den psykiske vold samt at tilegne effektive metoder til at bryde med negative vedligeholdende mønstre.
- **Sabaah** tilbyder rådgivning målrettet personer med etnisk minoritetsbaggrund, som enten har LGBT+ status eller på andre måder tumler med tanker og følelser knyttet til seksuel orientering og/eller kønsidentitet. Sabaah lægger vægt på socialt og netværksskabende arbejde, men afholder også oplæg og workshops rettet mod udskoling, ungdomsuddannelser samt mod fagpersoner, organisationer og studerende inden for det socialfaglige felt.
- Den nyetablerede nationale enhed mod vold i nære relationer, **Lev Uden Vold**, har til opgave at fremme en helhedsorienteret og samlet indsats mod vold i nære relationer, herunder æresrelateret vold. Lev Uden Vold skal blandt andet stå for en national hotline for personer, der er udsat for vold.
- I nogle tilfælde udspiller æresrelateret konflikt sig i udlandet. I disse sager, kan **de danske ambassader** yde bistand til danske statsborger eller personer med permanent opholdstilladelse i

Danmark. Ambassaderne kan fx hjælpe med at få kontakt til den pågældende og evt. dennes familie samt yde rådgivning og rette henvendelse til landets myndigheder. Herudover kan ambassaderne yde praktisk bistand i forbindelse med den pågældendes hjemrejse til Danmark. Der kan ydes refusion/kompensation for kommuners udgifter i forbindelse med hjemtransport af voksne fra ufrivillige udlandsophold som følge af æresrelaterede konflikter.

- **Udlændingestyrelsens vejledningstjeneste** for unge under 24 år er målrettet unge under 24 år, som risikerer tvangsægteskab eller arrangeret ægteskab, der ikke fuldt ud indgår efter eget ønske. Unge kan få telefonisk vejledning, vejledningsmateriale og personlige samtaler med en sagsbehandler.

8 Bilag 2:

Deltagerkreds og afdækningsproces

Vidensafdækningen er udarbejdet interviews med 14 eksperter og kommunale praktikere på området for æresrelaterede konflikter.

8.1 Indledende afdækning af eksisterende ordninger

Afdækningen af eksisterende ordninger er sket via uddybende, strategiske interviews med udvalgte eksperter på æresområdet fra det Nationale Forskningscenter for Velfærd (SFI) og blandt VISO's leverandører. Herudover er der gennemført en besøgsdag hos Gryning Vård i Sverige, der er en offentligt ejet virksomhed, som tilbyder en række pleje-, omsorgs- og behandlingstilbud til svenske kommuner. Målgrupperne for tilbuddene er børn, unge og familier i krise samt voksne misbrugere og ofre for æresrelateret vold. Gryning Vård har siden 2004 haft en enhed specifikt til at bekæmpe æresrelateret vold og undertrykkelse med tilknytning af en række sikkerhedskonsulenter. Gryning Vård har til opgave at varetage sikkerheden for personer udsat for æresrelaterede konflikter, der skal anbringes og/eller er anbragt i enten plejefamilie eller på institution eller har ophold på krisecenter.

Besøget hos Gryning Vård har medvirket til afdækning af erfaringerne med den svenske model, herunder konkrete faser, typiske sagsforløb, metoder og redskaber, kompetencebehov, sikkerhedsudfordringer, organisering og koordinering, kontakt og tilgængelighed samt funktion og serviceniveau.

8.2 Interviews med eksperter og praktikere

Der er i alt gennemført 14 interviews med eksperter og kommunale praktikere på området for æresrelaterede konflikter. Eksperterne er udvalgt, så de dækker de mest centrale ikke-kommunale ordninger på området, som er blevet identificeret i den indledende research. Praktikerne er udvalgt, så der sikres en vis geografisk spredning og en spredning i kommunestørrelse. De institutioner og kommuner, der har deltaget i interviews, fremgår af boksen til højre.

I interviewene har der været fokus på afdækning af aktørernes kernekompetencer i de tre faser i æresrelaterede konflikter, typiske sagsforløb, sikkerhedsudfordringer samt samarbejde, organisering og koordinering på området.

Interviewene er gennemført enten telefonisk eller fysisk efter en semistruktureret interviewguide. Interviewene har haft en varighed på mellem 30 og 90 minutter.

Organisationer og kommuner, som har indgået i interviews

- Det Nationale Forskningscenter for Velfærd (SFI)
- Etnisk Ung
- RED-Safehouse
- Rigspolitiet, herunder regional ressourceperson
- VISO
- VISO-specialist
- Aabenraa Kommune
- Aalborg Kommune
- Albertslund Kommune

Deloitte.

Om Deloitte

Deloitte leverer ydelser indenfor revision, consulting, financial advisory, risikostyring, skat og dertil knyttede ydelser til både offentlige og private kunder i en lang række brancher. Deloitte betjener fire ud af fem virksomheder på listen over verdens største selskaber, Fortune Global 500®, gennem et globalt forbundet netværk af medlemsfirmaer i over 150 lande, der leverer kompetencer og viden i verdensklasse og service af høj kvalitet til at håndtere kundernes mest komplekse forretningsmæssige udfordringer. Vil du vide mere om, hvordan Deloitte omkring 245.000 medarbejdere gør en forskel, der betyder noget, så besøg os på Facebook, LinkedIn eller Twitter.

Deloitte er en betegnelse for Deloitte Touche Tohmatsu Limited, der er et britisk selskab med begrænset ansvar, og dets netværk af medlemsfirmaer og deres tilknyttede virksomheder. Hvert medlemsfirma udgør en separat og uafhængig juridisk enhed. Vi henviser til www.deloitte.com/about for en udførlig beskrivelse af den juridiske struktur i Deloitte Touche Tohmatsu Limited og dets medlemsfirmaer.